

CHARLES UNIVERSITY IN PRAGUE

FACULTY OF EDUCATION

Department of English Language and Literature



BACHELOR THESIS

Alice Walker's *The Temple of My Familiar*

The challenges of translating minority ethnic fiction

Prague 2013

Supervisor:
Mgr. Jakub Ženíšek

Author:
Richard Borovička

DECLARATION

I hereby declare that this bachelor thesis titled *Alice Walker's The Temple of My Familiar, The challenges of translating minority ethnic fiction* is my own work and that all the sources I used are included in the reference list.

Prague, June 29th 2013

ACKNOWLEDGEMENTS:

I would like to thank my supervisor Mgr. Jakub Ženíšek for his time and his support.

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the problems I encountered when translating a novel *The Temple of My Familiar* by Alice Walker from English into Czech. It comprises two parts. The first one, a practical part, is the translation of an initial part of the novel. The major focus of the second one, a theoretical part, is an analysis of the translation providing the reader with explanations and comments on the choices of lexical and grammatical tools I made while translating particularly challenging passages of the novel. I provided my explanations with theoretical support in the form of quotations of experts in the field of translation.

KEY WORDS

Translation, *The Temple of My Familiar*, Alice Walker, proper nouns, occurrence of Spanish, functional sentence perspective, relative clauses, translating say and tell, idioms, oversegmentation, postponed subject.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problémy, na které jsem narazil při překladu románu *The Temple of My Familiar* Alice Walkerové z angličtiny do češtiny. Sestává ze dvou částí. První, praktická část, představuje překlad úvodní části románu. Druhá, teoretická, má za cíl analýzu tohoto překladu, zdůvodnění a komentáře zvoleného výběru jazykových prostředků při překladu obzvláště náročných pasáží textu. Vysvětlení jsou opatřena podpůrnými citacemi z děl odborníků na překlad.

KLÍČOVÁ SLOVA

Překlad, *The Temple of My Familiar*, Alice Walkerová, vlastní jména, výskyt španělštiny, aktuální členění větné, vztažné věty, překlad say a tell, idiomy, přílišná segmentace, odložený podmět.

TABLE OF CONTENTS

Introduction	5
My translation of the initial part of The Temple of My Familiar by Alice Walker	6
Analysis of my translation.....	43
PROPER NOUNS – Names of Characters and Toponyms.....	44
Names of Characters	44
Toponyms	48
SENTENCE STRUCTURE WITH PARTICULAR FOCUS ON FSP	50
POSTPONED SUBJECT	54
OVERSEGMENTATION OF THE TEXT.....	55
OVERUSE OF RELATIVE CLAUSES	56
SEQUENCE OF TENSES	57
OCCURENCE OF SPANISH IN THE TEXT.....	57
VARIOUS TRANSLATION FORMS OF SAY AND TELL	59
MISCELLANEOUS PROBLEMS	62
Feather/Feathers	62
Idiomatic Expressions	63
Play with Words.....	63
Conclusion.....	65
Bibliography.....	66

INTRODUCTION

When I was to make a decision about the topic of my bachelor thesis, my original intention was to translate *The Diary of Samuel Pepys* by Samuel Pepys. Unfortunately at that time translation was not a supported discipline for bachelor thesis at the faculty of education and. As an alternative, I was offered to write a critical analysis of an already existing translation from English into Czech. I agreed and as I was interested in the literature of black American authors and their respective views of different aspects of American history and society, I chose Tony Morrison's novel *The Bluest Eye* translated into Czech by Michael Žantovský.

In the end I had to extend the length of my studies and as I found out that the option of bachelor translation had been approved by the faculty of the department I reverted to my original intention. I only changed the book I wanted to translate. My new choice reflected the interest in black American authors and issues they deal with, in the case of Alice Walker mainly the issues of feminism, sexism, chauvinism, and violence. Her novel *Color Purple* was widely critically acclaimed and she was awarded the Pulitzer Prize and American Book Award in 1983 for that. It is her only book that has been translated into Czech. Although her novel *The Temple of My Familiar* was not reviewed with so much enthusiasm as *Color Purple*, I believe it still deserves to be translated into Czech, a task which I have resolved to attempt, albeit only partially. In addition to this, my attempt also entails a structured analysis of some challenging aspects which I encountered throughout the practical translation process.

PRACTICAL PART

**My translation of the initial part of *The Temple of My Familiar*
by Alice Walker**

In the old country in South America, Carlotta's grandmother, Zedé, had been a seamstress, but really more of a sewing magician. She was the creator of clothing, especially capes, made of feathers. These capes were worn by dancers and musicians and priests at traditional village festivals and had been worn for countless generations. When she was a young child, Carlotta's mother, also called Zedé, was sent to collect the peacock feathers used in the designs. Little Zedé had stood waiting as the fat, perspiring woman who owned the peacocks held them in ashen, scratched hands and tore out the beautiful feathers one by one. It was then that Zedé began to understand the peacock's mournful cry. It had puzzled her at first why a creature so beautiful (though admittedly with hideous feet) emitted a sound so like a soul in torment. Next she would visit the man who kept the parrots and cockatoos, and the painful plucking of feathers would be repeated. She then paid a visit to the old woman who specialized in 'found feathers' and who was poorer than the others but whose face was more peaceful. This old woman thought each feather she found was a gift from the Gods, and her

Carlotty babička Zedé byla ve své staré vlasti, v Jižní Americe, švadlenou, i když vlastně mnohem spíš šijící kouzelnicí. Šaty a hlavně pláště, které šila z peří, nosili tanečníci, hudebníci a kněží na tradičních vesnických slavnostech po celé generace. Když byla Carlotty matka, taktéž Zedé, malá, posílali ji paví peří na zdobení šatů vyzvedávat. Věčně zpocená tlust'oška, které pávi patřili, si je přidržovala bledýma poškrábanýma rukama a jedno po druhém jim ta krásná pera vytrhávala, zatímco malá Zedé stála a čekala. Ač ji zprvu nešlo do hlavy, proč tak krásné stvoření (i když, pravda, s ohavnýma nohama) křičí, jak když ho na nože berou, tehdy začala žalostnému pavímu nářku rozumět. Pak se stavovala u člověka, co choval papoušky kakadu a jiné, a ono bolestivé šhubání peří se opakovalo. Potom navštěvovala stařenku, která pírka jenom sbírala a byť byla chudší než ostatní, v její tváři se o poznání víc zračil klid a mír. Každé nalezené pírko považovala za boží dar, a když se ta jedinečná pírka od ní vsadila do nádherných čelenek kněží, dodávala vždy obřadu patřičný nádech důstojnosti, jaký si žádal. Ráno co ráno chodila malá Zedé do školy, na

incomparable feathers – set in the spectacular headdresses of the priests – always added just the special flair of grace the ceremony required. Little Zedé went to school every morning wearing a neat blue-and-white uniform, her two long braids warm against the small of her back. By high school her hair was cut short, just below her ears, and she tossed it impatiently as her mother complained of the poor quality of the modern feather. No feather, these days, she explained, was permitted to mature. Each was plucked while still relatively green. Therefore the full richness she had once been capable of expressing in her creations was now lost. Their compound consisted of two small houses, one for sleeping, another for cooking – the cooking one was never entered by Zedé’s father or brothers – and there were avocado and mango trees and coconut palms all around. From their front yard they could see the river, where the tiny prahus used by the fishermen slipped by, like floating schools of dried vanilla-bean pods, her mother always said. Life was so peaceful that Zedé did not realize they were poor. She found this out when her father, a worker on the banana plantation they could also see

sobě upravenou modrobílou uniformu a přes malá záda nosila dva dlouhé copy. Na střední škole už měla vlasy nakrátko, ostříhané těsně pod uši a netrpělivě jimi pohazovala, když si její matka stěžovala na špatnou kvalitu dnešního peří. Vysvětlovala, že dnes se žádné pero nenechá dozrát. Každé škubou ještě poměrně nezralé. Sytá pestrost jejích dřívějších výtvorů tak nyní byla tatam. Na jejich pozemku stály dva malé domky, jeden na spaní, a jeden na vaření. Její otec ani bratři do toho druhého nikdy nechodili. Všude kolem domu rostly avokádovníky, mangovníky a kokosové palmy. Ze dvorku bylo vidět na řeku. Po ní klouzaly malé rybářské loďky prahus a její matce vždycky připadaly jako plující hejna sušených vanilkových lusků. Při tak poklidném životě si Zedé neuvědomovala, že jsou chudí. Zjistila to, až když jí onemocněl otec. Byl dělníkem na banánové plantáži a na tu bylo z jejich domu vidět také. Shodou okolností právě v té době zakázali pořádání tradičních vesnických slavností. Zedé si nebyla jista, kdo je zakázal nebo, jak to označil její otec, „postavil mimo zákon“. Nejvíce se to dotklo kněží, kterým nezbylo nic na práci.

from their house, became ill. At the same time, by coincidence, the traditional festivals of the village were forbidden. By whom they were forbidden, or 'outlawed,' as her father said, Zedé was not sure. The priests, especially, were left with nothing to do. The dancers and musicians danced, made music, and got drunk in the cantinas, but the priests wandered about the village stooped and lost, suddenly revealed as the weak-limbed old men they were. Her father, a small, tired, brownskin man with graying black hair died while she was an earnest scholarship student at the university, far away in the noisy capital. Her mother now made her living selling her incredibly beautiful feather goods to the cold little gringa blonde who had a boutique on the bottom floor of an enormous new hotel that sprung up near their village, seemingly overnight. Sometimes her mother stayed on the street near the hotel and watched the gringas who bought her feathered earrings, pendants, and shawls – and even priestlike headdresses – and wore them as they stamped up and down the narrow dusty street. They never

Tanečníci a hudebníci tančili, věnovali se hudbě, a opíjeli se v kantýnách, kdežto kněží se shrbení bezradně potulovali po vsi, a najednou vypadali jako obyčejní starci s ochablými údy, kterými vlastně byli. Zrovna když byla seriózní stipendistkou na univerzitě ve vzdáleném hlavním městě plném hluku, její otec, malý, utahaný muž s hnědou pletí a prošedivělými černými vlasy zemřel. Její matka se teď živila tím, že své překrásné věci z peří dodávala do butiků chladné blond'até gringa¹, ve spodním patře nového obrovitánského hotelu, který v blízkosti jejich vsi vyrostl jakoby přes noc. Občas se její matka zdržovala na ulici v blízkosti hotelu a sledovala gringas, které si koupily její náušnice, přívěsky, šátky z peří, dokonce i čelenky podobné těm, jaké nosí kněží, a vyšlapovaly si v nich sem a tam úzkou prašnou ulicí. Nikdy se na ni ani po očku neohlédly; měla pocit, jakoby ji snad ani neviděly. Přesto na nich její dílo vypadalo nádherně, což se až tak nedalo říct o nich samých. Skoro celý rok, kdy Zedé dokončovala svá učitelská studia na univerzitě, provázely nepokoje.

¹ Španělské označení pro Američany či obecně mluvčí, jejichž rodným jazykem není španělština

glanced at her; they never, she felt, even saw her. On them her work looked magnificent still, but the wearers looked very odd.

There were riots almost the whole year Zedé was finishing the university, at which she trained to be a teacher. Occasionally, on her way to class, she had to dodge stones, bricks, bottles and all manner of raging vehicles. She hardly noticed the people involved. Some were farmers; some, students like herself. Some, police. Like her mother, she had a fabulously one-track mind. Just as Zedé the Elder never deviated from close attention to the details of her craft, no matter that the market had changed and others were turning out leaky pots and shoddy weavings for the ignorant tourist dollar, Zedé trudged along to school ignoring anything that might make her late. She was not even aware of the threat that came, out of nowhere, she thought, to shut down the school. And yet, incredibly, one day it was shut. Not even a sign was posted. The doors were simply locked. She sat on the steps leading to her classrooms for two days. She learned that some of her classmates had been imprisoned; others shot. But she had almost completed the requirements to become

Cestou do třídy musela občas uhýbat kamení, cihlám, lahvím a všemožným zuřivě jedoucím dopravním prostředkům. Lidí, kteří se nepokojů účastnili, si skoro vůbec nevšíkala. Byli mezi nimi farmáři, studenti jako ona, i policisté. Její mysl, stejně jako tomu bylo u její matky, se až pohádkově ubírala jedním směrem. Právě tak jako Zedé starší nikdy nepřestala věnovat pečlivou pozornost detailu svého řemesla, bez ohledu na to, že trh se změnil a ostatní točili dřevé hrnce a tkali podřadné látky za dolary nevědoucích turistů, Zedé se plahočila do školy, aniž by věnovala pozornost čemukoli, co by ji mohlo zdržet. Hrozbu zavření školy, která přišla jakoby odnikud, si ani neuvědomovala. Ač je to k nevíře, jednoho dne ji opravdu zavřeli. Ani oznámení nikdo nevyvěsil. Prostě jen byly zamčené dveře. Dva dny seděla na schodech do své třídy. Dozvěděla se, že někteří z jejích spolužáků byli uvěznění, jiní zastřeleni. Požadavky, aby se mohla stát učitelkou, měla téměř splněné, a když ji požádali, aby učila třídu v kopcích, v učebně bez zdí a se studenty bez uniforem, souhlasila. Šest měsíců vyučovala základním znalostem – zdravotě, čtení, psaní a počtům, než byla

a teacher, and when she was asked to teach a class in the hills, a class without walls and with students without uniforms, she accepted. She taught the basics – hygiene, reading, writing, and numerics – for six months before being arrested for being a Communist. The years she spent in prison she never spoke of to Carlotta, even though that was where Carlotta was born. It was a prison that did not, anyway, look like one. It looked like the confiscated Indian village in the backwoods of the country that it was. The Indians had been ‘removed,’ and all their rich if marginal land was now planted in papaya. It was to plant, care for, and exploit these trees for an export market that the prisoners were brought to the village. How her mother escaped with her, Carlotta did not know. Perhaps her father had been one of the guards – untutored men, fascinated, if resentful, that a young, pretty woman like Zedé could read and write. Later, when Carlotta’s mother described the tiny, slivery boats that slid down the river like floating schools of dried vanilla-bean pods, she thought perhaps they’d made their escape in one. Perhaps they’d floated through the Panama Canal, mistaken by the US Coast Guard for a piece of

zatčena za to, že je komunistka. S Carlottou o létech strávených ve vězení nikdy mluvila, i když právě tam se Carlotta narodila. Beztak tohle vězení ani jako vězení nevypadalo. Spíš jako zabraná indiánská vesnice v zapadákově, kterou ostatně bylo. Indiány „přesídlili“ a veškerá jejich úrodná ač vcelku bezvýznamná půda teď byla osázena papájou. Vězně sem přivezli, aby ji sázeli, starali se o ni a těžily její dřevo na vývoz. Carlotta nevěděla, jak se s ní její matce podařilo utéct. Možná byl její otec jedním z nevzdělaných strážců, kteří obdivovali, že mladá, hezká žena jako Zedé umí číst a psát, i když je to zároveň švalo. Když později Carlotty matka popisovala drobné, stříbřité loďky, které po proudu řeky klouzaly jako plující hejna sušených vanilkových lusků, pomyslela si, že asi v jedné takové uprchly. Možná si je, když proplouvaly Panamským průplavem, spletla Pobřežní stráž Spojených států s kusem mořských řas, a pak pluly až k pobřeží Severní Ameriky a do Sanfranciského zálivu. Právě k San Francisku se pojí Carlotty první vzpomínky. Byla zahlobaným, tmavým děckem s mandlovýma očima a lesklými černými vlasy. Za pár let mluvila anglicky bez přízvuku,

seaweed, and then floated to the coast of North America and into San Francisco Bay. It was in San Francisco that Carlotta's own memories began. She was a dark, serious child with almond-shaped eyes and glistening black hair. In a few years she spoke English without an accent, a language her mother at first had difficulty understanding, even when Carlotta spoke it to her. Years later she would speak it quite well but with so thick an accent she sounded as if she were still speaking Spanish. Zedé could not, therefore, teach in the public schools of California. And she would have been afraid, in her shyness, to try. They lived in a shabby, poorly lighted flat over a Thai grocery in an area of the city populated by the debris of society. Some of the people did not live indoors, although it rained so much of the time, but slept in doorways or in abandoned cars. Her mother found work in a sweatshop around the corner. There was no man in her mother's life. There were just the two of them. Her mother's responsibility was to provide food and clothing, and it was Carlotta's job to do the cooking and cleaning and, of course, to go to school. School was a misery to her, but, like so many bad

i když její matka měla zpočátku problém rozumět, dokonce i když s ní anglicky mluvila ona. O několik let později už mluvila Zedé docela dobře, ale s tak silným přízvukem, že to znělo, jako kdyby pořád mluvila španělsky. Nemohla kvůli tomu učit na kalifornských státních středních školách. A díky své plachosti by se to i bála zkusit. Bydleli nad thajským krámkem s potravinami, v omšelém bytě s mizerným světlem, v části města obývané spodinou společností. Byť hodně času propršelo, někteří z místních nebydleli v domech, ale přespávali na zápraží nebo v opuštěných autech. Její matka si našla práci v robotárně za rohem. V jejím životě se nevyskytoval žádný muž. Byly jen samy dvě. Její matka měla na starosti zajistit stravu a ošacení a Carlotta vařila, uklízela a samozřejmě chodila do školy. Škola pro ni byla utrpením, ale stejně jako o mnoha jiných nepříjemnostech, které se jí přihodily, to matce nikdy neřekla. Shrbená Zedé s úzkostnými záškuby ve tváři byla ve svých pětatřiceti drobnou zachmuřenou ženou, která se bála hluku, ostatních lidí a dokonce i slavnostních průvodů. Když kolem šel v předvečer svátku Všech svatých průvod homosexuálů v maskách,

things that happened, she never told her mother. Zedé, stooped, a twitch of anxiety in her face at thirty-five, was a grim little woman, afraid of noise, other people, even of parades. When the gays paraded in costumes on Halloween, she snatched Carlotta from her perch beside the window and drew the shades. But not before Carlotta had seen one of the enormous feathered headdresses her mother made, somewhat furtively, at home, headdresses of peacock, pheasant, parrot, and cockatoo feathers, almost too resplendent for the gray, foggy city. The headdress was worn by a small, pale man, carrying a crystal scepter, who appeared to be wearing little else. He was drinking a beer. From this glimpse of the Halloween parade Carlotta marked the beginning of her mother's new career. During the day she sewed jeans and country-and-western-style shirts and ties in the sweatshop where she worked. At home they ate mainly rice and beans. With the money her mother managed to save, they bought feathers from one of the large import stores. Eventually Carlotta would work at one of these stores, called World Import, first as a sweeper in the storeroom, among the crated goods, so cheap, so colorful and

odtáhla Carlottu z jejího sezení u okna a zatahla rolety. Carlotta v něm poprvé spatřila jednu z obrovských čelenek, které její matka doma jaksi potajmu vytvářela z pavích, bažantích, a papoušcích per (papoušků kakadu a jiných), snad až příliš zářivých v tom ponurém městě ponořeném do mlžného oparu. Měl ji na sobě malý, bledý muž s křišťálovým žezlem, a zdálo se, že kromě ní toho na sobě moc nemá. Pil pivo. Ten letmý pohled na slavnostní průvod byl pro Carlottu znamením začátku matčiny nové kariéry. V robotárně, kde byla zaměstnána, šila během dne džíny a košile a kravaty v kovbojském stylu. Doma jedly převážně rýži a fazole. Za našetřené peníze nakoupily peří v jednom z velkých dovozních obchodů. Nakonec Carlotta v jednom z nich s názvem World Import pracovala. Nejdříve zametala ve skladu, mezi levným a tak pestrobarevným a hezkým zbožím v přepravkách ze zemí jako ta, z níž pocházela její matka (nepovažovala Jižní Ameriku za *svůj* světadíl), pak aranžovala zboží na podlaze, a nakonec dělala pokladní. V té době nastupovala na univerzitu a mohla pracovat pouze během léta a po škole. O mnoho let později slyšela příběh o

pretty, from countries like her mother's (she did not think of South America as her continent), next as an arranger of goods on the floor, and finally as a cashier. By then she was entering college and could work only during summers and after school. Much later in her life she heard the story of the man who worked in a factory that made farm equipment and each day passed the guards at the gates pushing a wheelbarrow. Each day the suspicious guards checked to make sure the wheelbarrow was empty. It always was. Twenty years later, when the man was rich, he told them what he'd been stealing: wheelbarrows. It was the same with Carlotta; only, she stole feathers, which she always seemed to be holding in her hand as if about to dust something. Peacock feathers mainly. Bundles and bundles of them over the years, because her mother had discovered that the rock stars of the sixties were 'into' feathers and that, for one spectacular peacock cape, she could feed and clothe herself and Carlotta for a year. During her last year in college Carlotta delivered one of these capes to a rock star so famous even she had heard of him – a slight, dark-brown man who wore a headband and looked, she thought, something

muži, který pracoval v továrně na výrobu farmářského nářadí a každý den tlačil kolem stráže u jejích bran trakař. Pokaždé jej podezíraví strážní kontrolovali, aby se ujistili, že má trakař prázdný. Vždycky měl. O dvacet let později jim ten chlap, tehdy už bohatý, prozradil, že to co kradl, byly právě trakaře. Stejně to bylo s Carlottou, akorát, že kradla peří, které držela v ruce tak, že to vypadalo, jakoby se jím právě chystala utřít z něčeho prach. Hlavně paví pera. Za ta léta jich byly celé svazky, protože její matka přišla na to, že rockové hvězdy šedesátých let jsou do peří celí diví a za jeden honosný plášť z pavího peří dokázala sebe i Carlottu živit i šatit celý rok. Během posledního školního roku Carlotta nesla jeden takový takových plášť slavné rockové hvězdě, o které slyšela dokonce i ona. Přišlo jí, že se jí ten drobný muž tmavě hnědé pleti s čelenkou na hlavě vlastně dost podobá. Víc než černocho v něm viděla indiána. Díval se na ni tak opravdově, jakoby ji viděl takovou, jaká skutečně je. S rozvážnou, nezúčastněnou soustředěností šamana. Sice byl zkouřený, ale i tak... Doručila už hodně plášťů, šál, šatů, čelenek s korálky a peřím, sandálů, a džínsů

like herself. It was his Indianness that she saw, not his blackness. She saw it in the way he really looked at her, really saw her. With the calm, detached concentration of a shaman. He was stoned, but even so ... She had delivered many capes, shawls, headdresses, dresses, beaded and feathered headbands, sandals, and jeans to rock stars and their entourages, and in the excitement of trying on what she brought, they never saw her. Never questioned how the magic of the feathered clothing was done. Never wondered about her mother's pricked fingers and twitchy face and eyes. She did not expect them to. They were demonic to her. She hated the way they looked, so pale and raw and wet; she disliked their drugs, always so carelessly displayed. Feathered pipes and bowls were steady sellers – she was not sure her mother even knew or cared what was done with them. Carlotta learned to wait silently, unobtrusively, 'like an Indian,' until the buyer – her mother's only word for them – stopped admiring his or her reflection and languidly fumbled for the always-hard-to-locate checkbook. They often tried to get her to lower her prices. Sometimes she spoke to them in her

rockovým hvězdám a lidem z jejich doprovodu, ale pro samé vzrušení ze zkoušení věci, které přinesla, si jí nikdy ani nepovšimli. O to, jak vlastně takové kouzelné oblečení z peří vzniká, se nikdy nezajímali. S matčínými rozpíchanými prsty a jejím nervózním obličejem a očima si nikdy nelámali hlavu. Nečekala to od nich. Byli pro ni ztělesněním ďábla. Nesnášela jejich bledě syrový navlhlý vzhled a drogy, se kterými se vždy tak lehkomyšlně předváděli, se jí protivily. Dýmky a mísy zdobené peřím šly dobře na odbyt. Pochybovala, že její matka vůbec tuší, nebo se stará, k čemu slouží. Carlotta se naučila tiše a nenápadně „po indiánsku“ vyčkávat, dokud kupující – jinak jim matka neřekla – nepřestal obdivovat svůj odraz v zrcadle a líně zašátral pro šekovou knížku, kterou jakoby vždycky nemohl najít. Často ji tlačili, aby šla s cenou dolů. Někdy na ně promluvila nesrozumitelnou španělštinou své matky a předstírala, že nerozumí, jakým s ní mluví jazykem. Sem tam ji některý mimořádně spokojený kupující, mířící na ples či do průvodu, dal spropitné, nebo si všiml, že je hezká. „Hezká“ bylo slabé slovo, byla nádherná. V očích neklid a ostražitost – jakoby

mother's incomprehensible Spanish and pretended she could not understand what language they spoke. At times, an especially happy buyer, going to a ball or to a parade, gave her a bonus, or noticed she was pretty. She was not 'pretty.' Beautiful, perhaps. Her eyes were worried and watchful – she might still have been tensely afloat in the vanilla-bean-pod boat – her face drawn, her mouth hard to imagine in a smile, until she smiled. Yet she exuded an almost tropical atmosphere that was like a scent. When men looked at her they thought of TV commercials for faraway places in the Pacific, but when they actually saw her, which was rare, they thought of those dry, arid spaces closer to home. She made them think of rain.

Perhaps it was the hair on her head, so black it seemed wet. Or her eyelashes that seemed to sweep and bounce the light. Even the hair that grew beyond the hairline and into her face at temples and forehead formed wispy curls like those found in otherwise straight hair after a shower. The rock star Arveyda saw all of this. He also saw the cape. He put it on. Resplendent within its iridescent shower of blind peacock eyes, he pranced before her watchful ones. It

ještě plula v lodce z vanilkového lusku – tvář samou starost, a dokud se jí na rtech neobjevil úsměv, nikdo by ho tam nehledal. Přesto z ní sálalo cosi tropického, podobného vůni. Mužům připomínala televizní reklamy na vzdálená místa v Pacifiku. Ale když ji někdo výjimečně vnímal takovou, jaká opravdu je, vybavila se mu suchá, vyprahlá místa poblíž domova a ona v něm vzbuzovala představu deště. Snad to bylo jejími vlasy, jejichž sytá čern jim dodávala zdání vlhkosti. Její řasy jakoby mácháním odrážely světlo. Dokonce i na čele a na skráních jí vlasy vytvářely drobné prstýnky, a podobné se daly po sprchování najít mezi jinak rovnými vlasy. Arveyda, rocková hvězda, tohle všechno viděl. Ten plášť také. Oblékl si ho. Tančil v duhové záplavě jeho slepých pavích očí, zatímco ty její ho bedlivě sledovaly. Řekl něco, co nikoho jiného ani nenapadlo. Když si plášť svlékal, ovinul jí ho kolem ramen a obrátil ji proti zrcadlu. „Nikdo mi nevymluví, že tohle je pro tebe jak stvořené,“ prohlásil. Pohlédla na ně dva do zrcadla. Měl sytě hnědou pleť, nos a oči jako ona, byť hravější a bystřejší, a vlnité, kučeravé vlasy. Měl pěkně tvarované rty, malé ruce a

was he who said what no one else had even thought of. Taking the cape off, he'd placed it about her shoulders and turned her toward the mirror. 'But of course,' he said, 'this is made only for you.' She looked in the mirror at the two of them. At his rich brownness; his nose like hers, eyes like hers (but playful and shrewd); his kinky, curly hair. His shapely lips. His small hands. His sensuous hips, low slung, cocked, in softly worn fitted jeans. Even his boots were feathered. And she looked at herself – almost his twin. Lighter skin, straighter hair, vanillabean-boat eyes – but ... 'You mean it's made for my type,' she said, sounding to herself as if she had an accent, though she did not. It was only because of how she looked. He laughed. Hugged her. 'Our type.' For his cape he paid Zedé five thousand dollars, which Carlotta, deliriously happy, took to her. It was the most Zedé had ever been paid. With the money Carlotta knew they would buy a car. The next cape she delivered to Arveyda, assuming it was for his sister, as he'd said, was for her. Though he sometimes wore his cape onstage – because it looked so great to break out of, and the fans went wild – the only time they could wear their capes in public together was for

smyslné boky, nízko zavěšené a povystrčené, v lehce obnošených padnoucích džínách. Dokonce i boty měl zdobené peřím. Podívala se na sebe – úplné jeho dvojče. Sice měla světlejší pleť, rovnější vlasy, oči jak vanilkové lusky, přesto... „Chtěls asi říct, že to padne mému typu,“ prohlásila a znělo jí to, jakoby měla přízvuk, ale bylo to jen tím, jak se podívala. Zasmál se a objal ji. „Našemu typu.“ Zaplatil Zedé za svůj plášť pět tisíc dolarů a Carlotta jí je donesla ve šťastném opojení. Bylo to nejvíc, co kdy Zedé dostala zaplaceno. Carlotta věděla, že za tolik peněz by se dalo pořídit auto. Další plášť, který Arveydovi nesla, měl být pro jeho sestru, alespoň to tvrdil. Byl pro ni. On ten svůj někdy nosil při koncertech. Bylo vážně efektní, když se z něj vyloupnul a fanoušci se mohli zbláznit, ale na veřejnosti mohli své pláště nosit jen v době slavnostních průvodů. V těch kouzelných pláštích, její matky se k sobě vážně hodili jak vrána k vráně. „Jsi to, co jíš,“ radil jí. Kdyby to bylo jen na ní, nejedla by nic než sladké – věnečky s čokoládovým krémem nebo sušenky s krémovou náplní a obligátní rýži s fazolemi. O salátech neměla ani potuchy. Měla za to, že nesnáší ovoce.

parades. Within their magic capes that her mother had made they were indeed birds of a feather. 'The food you eat makes a difference,' he advised her. Left to herself, she ate nothing but sweet cakes – chocolate cream puffs or Twinkies – and the inevitable rice and beans. She knew nothing of salads. She thought she hated fruit. 'You are young now,' he said, 'and nature is carrying your good looks along. But one day she will grow tired of your atrocious eating habits and she will stop. Then where will you be?' Carlotta thought about her mother. How old she looked. How tired her skin was; how lusterless her hair. Her back teeth were breaking off at the gum. Arveyda lay on his side in a bed piled high with silken pillows. The room reeked of incense and there was a faint whiff of Indian food. The room was full of smoky shadows, only one blind adjusted to let in light from the park. 'You are rich,' she said. 'You can eat whatever you like.' Then, contradicting herself, she said, 'Diet – I don't think diet has anything to do with looks. It is all in the genes. Some very poor people' – she no longer considered herself poor – 'remain very beautiful even into old age.' 'The poor look their best when they are old,'

„Zatím jsi mladá a od přírody pohledná, ale jednoho dne jí s těmi tvými hroznými stravovacími návyky dojde trpělivost a co pak?“, varoval ji. Carlotta si vzpomněla na svou matku. Vypadala tak staře. Měla unavenou pleť a vlasy bez lesku. Zadní zuby se jí ulamovaly v dásních. Arveyda ležel na boku na posteli s hedvábnými polštáři navršenými do výšky. Pokoj čpěl kadidlem a byl slabě cítit indickým jídlem. Kouř vrhal stíny po celé místnosti a jen jediná roleta byla nastavena tak, aby dovnitř pouštěla světlo z parku. „Ty máš peněz dost, můžeš jíst, na co máš chuť“, namítila. „Nemyslím, že by strava a vzhled spolu nějak souvisely“, dodala, byť tomu sama moc nevěřila. „Je to všechno v genech. Někteří velmi chudí lidé zůstávají velmi krásní i ve stáří.“ Sama už se za chudou nepovažovala. „Chudí vypadají nejlépe právě ve stáří“, zamumlal Arveyda, „už proto, že to dotáhli tak daleko. Stejně je to riziko“, pokračoval, hladíc ji na tváři jemné vlasy, které se jí zepředu nalepily na ucho. „No a geny jsou toho součástí.“ V zrcadle, které se táhlo podél stěny vedle postele, obdivoval své vlastní štíhlé tělo. Zkoušel si představit tělo svého otce, tělo, které nikdy neviděl.

Arveyda muttered, 'because they have made it that far. A risk, anyway,' he continued, stroking her face, the wispy hair that plastered itself at the front of her ear. 'Oh,' he said, 'genes are part of it.' He admired his own slim body in the mirror that ran along the wall beside the bed. He tried to imagine his father's body, the body he'd never seen. 'But good food is most of the rest.'

When she went to visit him, he offered her fresh juices, platters piled high with cherimoya, guava, papaya. He was a glutton for mangoes. Only those, however, from Mexico. He could not enjoy the ones from Haiti. 'The misery, you know.' She grew trimmer still, eating what and how he ate. Nothing, ever, heavy in the morning. Fruit, fruit, even in the middle of the night. He said eating cream puffs and meat turned people into murderers. He jogged. Jogging with him through Golden Gate Park she saw faces like hers that made her wonder if perhaps she had kinspeople, after all, in the Bay Area. She grew to recognize certain other 'exotic' ethnic groups. She liked especially, for some reason, the Hmong people, who seemed particularly intense and ancient to her, as they carried their tiny babies on

„Ale ze všeho ostatního záleží na dobrém jídle nejvíc.“

Když k němu zašla na návštěvu, nabídl jí čerstvé ovocné džusy a vrchovaté mísy čerimoji, guavy a papáji. On sám se mohl utlouct po mangu. Ale jedině z Mexika. Těm z Haiti nějak nemohl přijít na chuť. „Však víš, je to bída.“ Co jedla podle něj, byla čím dál štíhlejší. Hlavně nic těžkého po ránu. Ovoce a zase ovoce, třeba i uprostřed noci. Tvrdil, že krémové věnečky a maso dělají z lidí vrahy. Chodil běhat. Když s ním běhala přes Golden Gate park, potkávala sobě podobné tváře, pročež si lámala hlavu, jestli přece jen nemá v konglomeraci kolem Sanfranciského zálivu nějaké příbuzenstvo. Postupně poznávala i některá další „exotická“ etnika. Kdoví proč si tolik oblíbila Hmongy. Připadali jí velmi expresivní a starobylí, jak nosili na zádech svá drobounká nemluvnata, oblečená do pestrobarevných oděvů zdobených zrcátky, zvonky, mušlemi a korálky. Měla hrozitánskou chuť se natáhnout a sáhnout si na chmýřovitou kouli (z čeho jen byla?), kterou nosili na čepicích. Malé děti a jejich matky, uzavřeni ve světě ještě cizokrajnějšího jazyka

their backs dressed in bright multicolored clothing covered with mirrors, bells, shells, and beads. The fuzzy ball (how was it made?) atop their caps made her long to reach out and touch it. The babies and their mothers, locked in a language more foreign even than Zedé's, shopped calmly in the local stores. Pointing to this American thing or that. Murmuring in puzzlement. Holding their money trustingly out to the clerks in the stores, who were invariably patient, respectful, curious. It was the obvious culture that had gone into the making of the babies' clothes. No one in the Americas, except the Indians (called 'Indians,' she learned, because an Italian explorer considered them, on first take, to be indios, in God), had lived long enough as a culture to create such a powerful, routine aesthetic. You looked at a Hmong baby and grieved that it should wind up in the Tenderloin on some of the city's least colorful or cultured streets. Carlotta loved, also, Samoan women. She loved their characteristic heaviness of body and their square jaws. Their seeming good nature and equanimity. Natural queens. And Balinese men; she could always recognize them because of the

než byl jazyk Zedé, v tichosti nakupovaly v místních obchodech. Ukazovaly na tu či jinou americkou věc a rozpačitě ševalily. Důvěřivě podávaly prodavačům v obchodech své peníze a ti byli stále stejně trpěliví, uctiví a zvědaví. Tahle výrazná kultura byla spojena s tvorbou dětského oblečení. V Jižní ani Severní Americe nežila krom Indiánů (dozvěděla se, že byli nazvaní „Indiáni,“ protože je měl jeden italský cestovatel zprvu za Indy), žádná jiná kultura tak dlouho, aby vytvořila tak podmanivou každodenní estetiku. Při pohledu na Hmongské nemluvně člověka rmoutil pocit, že by mělo skončit v některé z nejméně či nejzaostalejších ulic sanfranciské čtvrti Tenderloin. Carlotta si také zamilovala samojské ženy. Měla ráda jejich charakteristickou mohutnost a jejich hranaté čelisti. I jejich zdánlivou dobrotivost a vyrovnanost. Byly to rozené královny. Muže z Bali vždycky poznala podle výrazu zděšení ve tvářích, jak se tak rozhlíželi v tom velkoměstě z betonu a skla. Vůbec je nezlákalo, ani za mák. „Cvičení je pro tělo stejně důležité, jako myšlení pro mysl,“ zalapal po dechu

expression of horror in their faces as they looked about them at the glass and concrete of the city. They were not seduced, not at all. 'Exercise is to the body what thinking is to the mind,' said Arveyda, gasping. She, who never exercised but was always in motion on errands for her mother, ran easily. Breathing and running and never thinking of them as separate events. She pulled ahead of him effortlessly, her shapely legs flashing. Later they would shower at his house and lie on his bed in the sun.

He had come from Terre Haute, Indiana, where his mother was one of three black women who had organized and founded their own church: the Church of Perpetual Involvement. His mother, whose name was Katherine Degos, was one of the most intrusive people he knew. She did not recognize limits, whether of body or mind. She could not stay out of other people's business; all business was her own. The church was a front for this tendency to interfere, which would otherwise have gotten her into trouble. She was a woman of such high energy she always seemed to him to be whirling, and the first time Arveyda heard the expression 'whirling dervish' he thought of it as a

Arveyda. Ona sice nikdy necvičila, ale při vyřizování matčinych záležitostí byla stále v pohybu, takže se jí běželo snadno. Dýchání a běh nikdy nevnímala odděleně. Bez námahy se mu vzdávala a její pěkně tvarované nohy se jen míhaly. Pak se u něj osprchovali a na slunci se vyvalovali v jeho posteli.

Pocházel z Terre Haute, města v Indianě, kde byla jeho matka jednou ze tří černošských zakladatelek Církve věčné oddanosti. Jeho matka, Katherine Degosová, byla jednou z nejdotěrnějších lidí, co znal. Ať už šlo o tělo či mysl, neuznávala žádné hranice. Všechno se jí týkalo a nedokázala se ostatním neplést do života. Církev pro ni byla zástěrkou jejího sklonu ke vměšování se, který by jí jinak působil potíže. Arveydova matka vyzařovala tolik energie, že mu připadalo, jakoby se točila ve víru, a když poprvé slyšel výraz „tančící Derviš“, přišlo mu, že ten popis na ni přesně sedí. Uprostřed jednoho takového roztančeného dne, když mu bylo deset, najednou jako když utne. Poté, co rozehnala bezpočet rvaček, pomohla odrodit kupu dětí, upekla a rozdala nepočítaně koláčů a krocanů k večeři, což byla její cesta

description of his mother. But then, in mid-whirl one day, when he was ten, after having broken up innumerable fights, delivered innumerable babies, baked and given away innumerable cakes and turkey dinners – because ‘doing’ for others was her way of winning a place in their affairs – she simply stopped and sat down and looked out a back window of the house for three years. Her church dissolved. The women whose babies she had delivered forgot what she looked like. The hungry eyed her well-fed body with scorn. She didn’t care. She began to play with her makeup, painting her face, dying her hair, doing her nails as if she were creating a work of art with her body, and with her mind she appeared to roam great empty distances. She gave up trying to improve the world and, instead, declined to notice it. As a teenager, Arveyda had felt no strong connection to her. He was good in band, terrible in everything else. She did not seem to mind. Everyone on their block praised him for his music. He sang and played guitar and flute. She gave him no praise. She looked through him. One day the picture of his father – kept in a silver frame on the night table by his bed his whole life – disappeared.

k záležitostem ostatních, se na tři roky usadila u zadního okna domu a vyhlížela z něj ven. Její církev zanikla. Ženy, jejichž dětem pomohla na svět, zapoměly, jak vypadá. Hladoví na její dobře živené tělo vrhali opovržlivé pohledy. Bylo jí to jedno. Začala si hrát s make-upem, malovala se, barvila si vlasy, dělala si manikúru, jakoby ze svého těla vytvářela umělecké dílo. Myslí se však, jak se zdálo, toulala kdesi v prázdných dálavách. Svět, který se dřív snažila napravovat, teď záměrně ignorovala. V dospívání k ní Arveyda necítil žádnou silnou vazbu. V kapele mu to šlo, ale ve všem ostatním byl nemožný. Zdálo se, že jí je to jedno. V jejich bloku mu každý jeho hudbu chválil. Zpíval a hrál na kytaru a na flétnu. Od ní se chvály nikdy nedočkal. Byl pro ni jako vzduch. Fotka otce, kterou měl celý život ve stříbrném rámečku na nočním stolku u postele, jednoho dne zmizela. Podle pokynu, který Arveydova matka svěřila tetě Frudier, jedné ze svých sester, chtěla mít na náhrobku: „Nic na světě nemůže nahradit lásku.“ Tetě to ale přišlo příliš choulostivé, takže nakonec měla jeho matka jen bledě šedý náhrobek se svým jménem.

‘Nothing, No Thing, Can Replace Love.’ That is what she’d wanted on her headstone, but one of her sisters, his aunt Frudier, to whom she’d left this directive, thought it too risqué. His mother was instead buried under a pale gray stone that carried only her name, and not even the year she was born. But he thought of it as a kind of key to her he might use later on, when he knew more. Who was she, this woman who was his mother? He didn’t know. Lying with Carlotta on his spacious bed, the blue satin duvet cover smooth and cool beneath their legs, Arveyda told her odd bits and pieces of his life. Of the father figure he’d somehow found for his adolescent years, while his mother stared vacantly out the window. Simon Isaac. Or Uncle Isaac. Not that he would ever dare call Mr Isaac ‘uncle’ to his face, only in his heart; he understood he must never call anyone ‘uncle’ except another black person. Mr Isaac was a greengrocer in the neighborhood where Arveyda and his mother lived. Tall and big-boned, with brooding brown eyes and a mane of wiry red hair, he sat in the doorway of his shop playing the violin. All the children of the neighborhood crowded around, the nickels and dimes clutched in their

Dokonce ani rok narození na něm nebyl. On to ale považoval za určité vodítko k ní, které snad bude moci využít později, až bude vědět víc. Co vlastně byla jeho matka zač? Arveyda nevěděl. Ležel s Carlottou na své prostorné posteli, pod nohama hladkou lehkou modrou saténovou peřinu a svěřoval jí podivné dílky a střípky svého života. O náhražce otce, kterého si nějak našel pro léta dospívání, kdy jeho matka nepřítomně zírала z okna. Šimon Izák. Nebo také strýc Izák. Ne že by se kdy odvážil pana Izáka přímo oslovit „strýčku“, to leda v hloubi duše. Chápal, že vyjma černých nesmí nikdy nikoho oslovovat „strýc“. Pan Izák byl zelinář ve čtvrti, kde Arveyda s matkou bydleli. Vysoký a robustní, se sklíčenýma hnědýma očima a hřívou zrzavých vlasů jak hřebíky, seděl na zápraží svého krámku a hrál na housle. Všechny děti ze sousedství se shlukly kolem, svíraje v dlaních pěťáky a desetáky na sladkosti, na které dočasně zapomněly. Uchvátil je svou dokonale krásnou, prapodivnou hudbou – žádné z těch dětí housle nikdy předtím nevidělo. Na Arveydu jejich kouzlo zapůsobilo nejmocněji.

palms for sweets temporarily forgotten. He mesmerized them with his perfectly lovely, improbable music – none of the children had seen a violin before. No one was more enchanted than Arveyda, whose fingers crept, all on their own, to rest on the box of the fiddle. ‘Fiddle’ was the word for violin Arveyda had once heard at home. He inched ever closer, so that he could feel the sweetness of the vibrations down in the center of himself; the near orgasmic opening out in the base of his groin. It seemed natural, when he at last owned both a cheap guitar and a flute, that he would sit on a Coca-Cola crate near Mr Isaac’s straight chair and play. Natural, also, that Mr Isaac would encourage his efforts with quick flashes of delight from his suddenly friendly eyes; and that, frequently, as they played together more and more easily, he would seem to forget Arveyda’s presence and only at the end of a tune look across at him – brown, skinny, perched on the Coca-Cola crate – and, with a lopsided smile, ruffle his rough curls. ‘And what happened?’ asked Carlotta, imagining Isaac the Greengrocer playing his violin and never working. ‘He had come from Palestine,’ said

Prsty se mu sami od sebe sunuly, dokud nespočinuly na ozvučné skříní skřípek. Tohle označení houslí slyšel kdysi Arveyda doma. Vždycky se přisunul o kousek blíž, aby ty sladké vibrace cítil v samém nitru; jakoby v tříslech cítil blížící se orgasmus. Nebylo divu, že sotva měl svou vlastní levnou kytaru a flétnu, sedával vedle rovné židle pana Izáka na přepravce od kokakoly a hrál. Podporou mu bývaly krátké záblesky potěšení v očích pana Izáka, v nichž se náhle zračilo přátelství. Hrál se jim spolu čím dál snadněji a často se zdálo, jakoby na Arveydovu přítomnost dočista zapomněl. Ohlédl se po něm, teprve když dohráli píseň – jak tam tak seděl na přepravce od kokakoly, hnědý a vychrtlý – a s úsměvem mírně nakřivo si prohrábl své drsné kadeře. „A kde se vlastně vzal?“ vyptávala se Carlotta. Představovala si, jak zelinář Izák hraje na housle a nikdy nepracuje. „Přišel z Palestiny,“ řekl Arveyda. „Z jeho vesnice sem do Ameriky odešel každý, kdo ještě nebyl po smrti nebo příliš nemocný na to, aby se odstěhoval. Vyprávěl mi, jaké to bylo na lodi na cestě sem. Byli tam namačkaní jak sardinky. Objevila se

Arveyda. ‘Everyone in his village not dead or too sick to move came here, to America. He used to tell me about what it was like on the boat coming over. How packed it was. How afraid everyone was of getting sick. There had been an epidemic, some kind of plague. And the people were all herded together and actually stank, he said, from fear. And when they got to Ellis Island, on the very day they arrived, he discovered a boil in his left ear – a big fat juicy boil, like a baseball sticking out of his ear, was how he described it. Or like a spider’s egg sack, when he was feeling more modest. He was sure he had “it.” And right away the doctors “in their white coats” – he always said that – came aboard, and they lanced the boil while looking very nervous about possible contagion. He was not permitted off the ship for two weeks, while “those in authority” discussed whether he should be sent right back to Palestine. After that, they took him to a quarantine barrack, and there, from day to day, he “politely rotted,” as he liked to put it. His ear began to heal but the rest of him began to feel “not so terrific.” ’

‘Ellis Island?’ Carlotta queried. Arveyda explained how it was the

tam nějaká nákaza podobná moru a každý se bál, aby neonemocněl. Líčil, jak ti natěsnaní lidé zapáchali strachem. Toho dne, kdy dorazili na Ellis Island, přistěhovaleckou základnu pro imigranty do USA, si nahmatal v levém uchu vřídek – tučný nežit, velký jako basebalový míček, který mu, dle jeho popisu, vyčníval z ucha. Když měl skromnější náladu, mluvil o něm jako o kokonu pavoučích vajec. Byl si jistý, že „to“ má. A doktoři „ve svých bílých pláštích“ přišli na palubu a ten vřed rozřízli a bylo na nich znát, že se bojí možné nákazy. Dva týdny nesměl opustit loď, zatímco „ti, v jejichž kompetenci to bylo,“ se radili, zda ho neposlat rovnou zpátky do Palestiny. Potom ho vzali do karanténní kasárny, kde, jak to rád líčil, ze dne na den „slušně hníl.“ Ucho se mu začalo hojit, ale jinak se začínal cítit „ne zrovna báječně.“ „Ellis Island?“ vyzvídala Carlotta. Arveyda ji vysvětlil, že to bylo v podstatě to samé co na Angel Islandu, akorát že byl na východním pobřeží. Na Angel Islandu byli převážně asijské přistěhovanci a někdy tam strávili i několik let, než jim byl povolen vstup do země. Zedé se jednou tajně zmínila,

same as Angel Island, only on the East Coast. Angel Island, where mostly Asian immigrants were detained, sometimes for years, before being permitted into the country, was a place that, thanks to the aid of rich American friends, as Zedé once mysteriously mentioned, Carlotta and her mother had avoided. 'It was there, on Ellis Island,' Arveyda continued, 'that Uncle Isaac saw his first native-grown colored man. He was pushing a broom. It wasn't, he said to me once, that he'd never seen brown people; the Arabs in Palestine were brown, but their brownness seemed only skin-deep, whereas this man that he watched pushing the broom, with a little skip-hop in his walk as he mumbled lyrics to songs and hummed under his breath, seemed to be colored all the way to, and past, his own bones. It was the first thing he understood about colored people – that it was probably the hop-skip way the man pushed the broom, and seemed to be singing in his head, that annoyed white people, not just the color of his skin. In truth, he could not see how anyone could object to that. A more luminous, clean-brown anything was hard to imagine. "Even if you only liked calfskin gloves," said Uncle

jak se Carlotta a její matka tomuto místu vyhnuly díky pomoci bohatých amerických přátel. „Právě na Ellis Islandu,“ pokračoval Arveyda, „strýček Izák poprvé spatřil člověka od přírody barevného. Ne, že by nikdy neviděl hnědé lidi. Jednou mi vyprávěl, že Arabové v Palestině hnědí byli, ale ti mu připadali hnědí jen navenek. Sledoval, jak ten chlap zametá, v chůzi samý hop a skok, mumlal si slova písní a broukal si pod vousy a přišel mu barevný až do morku kostí. První věc, kterou u barevných pochopil, byla, že to, čím jdou bílým na nervy, není jen barva jejich pleti, ale způsob, jakým ten člověk při zametání poskakuje a zdánlivě si v duchu pozpěvuje. Po pravdě řečeno, nechápal, co proti tomu může kdo mít. Těžko si uměl představit něco zářivěji, čistě hnědého. „Dokonce, i kdybys měl rád jen rukavice z teletiny“ říkal strýc Izák, „i kdybys obdivoval jedině mokasíny v barvě volské krve! Dokonce, i kdybys miloval jen čokoládové tyčinky!“ A pak se vždycky rozesmál. „Tenhle chlapík, jak se později ukázalo,“ pravil Arveyda, „byl muzikant a na Ellis Islandu pracoval jako údržbář, aby

Isaac, “even if you only admired a nice pair of oxblood-colored loafers! Even if you only loved Hershey bars!” And he would laugh. ‘This man, as it turned out,’ said Arveyda, ‘was a musician, who worked on Ellis Island as a janitor to support himself and his family. ‘Soon everyone else in the barrack had been pronounced free of disease and left, and there were just the two of them. They talked, using their hands, eyes, strange sounds, and hops and skips, about music. The colored man’s name was Ulysses, and after Isaac left Ellis Island he never saw or heard of him again. But he always remembered that on his last day in that place, just when he thought he’d go mad from the isolation and boredom, Ulysses brought the news, long before there was any official announcement to him, of his impending release, and brought him also a news magazine full of pictures of the world he was about to enter, in which not a single face that looked like Ulysses’ appeared. Uncle Isaac said he searched each photograph carefully, a cold dread settling his chest; what sort of world was this, in which his very present friend did not appear? And then, from the pocket of his baggy brown coat, with its frayed

zaopatřil sebe a svou rodinu.“ Na baráku byli brzy všichni ostatní prohlášeni za zdravé a odešli, takže zbyli jen oni dva. Bavili se o hudbě, používaje při tom ruce, oči, podivné zvuky, hopsání a poskoky. Ten barevný muž se jmenoval Odysseus, a Izák ho poté, co opustil Ellis Island, už nikdy znovu neviděl ani o něm neslyšel. Vždycky si ale vzpomněl, že když tam byl poslední den, kdy už si myslel, že se z té izolace a nudy zblázní, přišel Odysseus s novinkou, že se blíží jeho propuštění, dávno předtím, než mu to oznámili oficiálně. Také mu donesl časopis plný fotek světa, do kterého se chystal vstoupit a ve kterém nebyla ani jediná tvář podobná té Odysseově. Strýček Izák vyprávěl, jak se mu po bedlivém prozkoumání každé fotografie začal na prsou usazovat chladný děs. Co je to za svět, v němž není pro jeho tolik skutečného přítele místo? Odysseus pak z kapsy svého hnědého pytlovitého kabátu s vydřenými dírami na loktech vytáhl jasně červené jablko a podal mu ho. Tenhle dárek byl od Odyssea stiskem ruky a objetím a pana Izáka zanechal o hladu. Odysseus ho varoval, že obejmout barevného se

holes at the elbows, Ulysses had produced and offered to him a bright red apple. This gift was Ulysses' handshake and hug. And it left Mr Isaac hungry. For, unable to embrace a colored person – Ulysses warned him it was practically illegal to do so – what was he to offer? Nothing was yet his.' Carlotta smoothed the hair that poufed above Arveyda's ear. She kissed him on the eyes. No barrier like that for her, she thought, happily. Ever. Ever. None. None. It made her feel terribly free, and she laid herself full length against his comforting warmth, the sheen of his skin seeming to add a shimmer to her own. She nestled against all this goodness, which felt to her to be the very flesh of the earth. How foolish, how pitiful people were, she thought, not to know enough to try to get next to what could only do them good. 'It was a magic apple,' said Arveyda, smiling into her hair. 'This was before the time of poisoned, drug-filled apples. Musicians used to carry only healthful things. Really.' He laughed. 'There was even a time when musicians did not smoke reefer. Although probably never a time when they didn't drink wine.' Carlotta smiled with him. 'There was even a time' – Arveyda

rovná takřka zločinu, a tak mu neměl co nabídnout. Ještě ani nic neměl. Carlotta hladila Arveydovi vlasy linoucí se mu nad uchem. Políbila ho na oči. Pro ni žádná taková překážka neexistuje, pomyslela si šťastně. Nikdy, ani za nic na světě. Dodalo jí to pocit hrozné volnosti a celá se přivinula k jeho uklidňujícímu teplu. Zdálo se, že lesk jeho kůže dodává třpytu té její. Veškeré pohodlí, v němž se uvelebila, jí na dotek připadalo jako kůže samotné země. Pomyslela si, jak jsou lidé pošetilí a ubozí, že neví dost na to, aby si udělali aspoň trochu dobře. „Bylo to kouzelné jablko,“ prohlásil Arveyda, usmívaje se jí do vlasů. „Bylo to ještě před érou otrávených, drogami naplněných jablek. Hudebníci u sebe nosívali jen samé zdravé věci. Vážně.“ Zasmál se. „Byla dokonce i doba, kdy muzikanti nekouřili trávu. I když asi nikdy nebyla doba, kdy by nepili víno.“ Carlotta se usmívala s ním. „Nebudeš tomu věřit, ale dokonce byla i doba“ – Arveyda jí shlédl uličnický do tváře – „kdy se hudba hrála tiše, aby byla slyšet. Hlasitá hudba je leda pro mrtvolky. Říkám uřvanému rocku „Drákulova hudba“, protože jak se rozhlédneš,

looked down mischievously into her face – ‘and I know you won’t believe this, when music was played softly, to be heard. Only dead people need loud music, you know. I call loud rock “Dracula music” because you look out, and there are all those dead and deaf and soulless zombies clod-hopping across the floor. Even colored people are zombies these days. It’s enough to shrivel up your short hairs.’ ‘You were talking about fruit,’ said Carlotta, giggling. ‘So I was,’ said Arveyda. ‘So, Uncle Isaac bit into the apple and thought about his future. In Palestine he’d peddled orchard fruit and garden vegetables with his father, a hirsute, pious man. He would try the same thing in America. His basket grew into a cart, his cart into a stand, his stand into a store. He became a success. But he was not happy, even after realizing his youthful ambition to study “in university” and to learn to play the violin. He missed the heat and the peaches and the Arabs. For Arabs had lived all around him in Palestine, just as colored people lived all around him in Terre Haute. Many of the dead he’d left behind, his friends, were Arabs. ‘When he learned there would be a Jewish state, he accepted it as an excuse to go back. But he was really

všude po zemi se válí mrtvé, hluché a bezduché primitivní zombie. Dokonce i barevní jsou v dnešní době zombie. Na to, aby se ti z toho naježily chloupky, to stačí.“ „Mluvil jsi o ovoci,“ přerušila ho se smíchem Carlotta. „Máš pravdu,“ přitakal Arveyda. „Takže, strýček Izák se zakousl do jablka a přemýšlel o své budoucnosti. V Palestině by se svým otcem, zarostlým zbožným mužem, prodával na ulici ovoce ze sadu a zeleninu ze zahrady. Zkusil totéž v Americe. Jeho košík vyrostl v koš, vozík ve stánek a stánek v obchod. Dařilo se mu. Ale ani poté, co si splnil své sny z mládí, studovat „na univerzitě“ a naučit se hrát na housle, se necítil šťastný. Stýskalo se mu po horku, broskvích a po Arabech. Tak jako v Palestině to byl samý Arab, v Terre Haute se to jen hemžilo barevnými. Mnoho mrtvých přátel, které za sebou zanechal, byli Arabové. Novinka o chystaném vzniku židovského státu mu posloužila jako záminka pro návrat. Ve skutečnosti se ale vracel ke slunci, datlím, mandlím, pomerančům, hroznům, a zvuku arabštiny, která se mu usadila v hlavě, když byl ještě chlapec, byť jí mluvil jen ve frázích, které pochytil

going back to the sun, the dates, the almonds, the oranges, the grapes, the sound of the Arab language that had filled his head as a boy, though he had spoken it only in the phrases learned on the street. He would go back to help them all build, he said. And he closed up his shop one day and left.' It was of his mother that Arveyda thought the first time he met Zedé. That small, sad, Indian-looking woman so proud, Carlotta had told him, to be Spanish. Zedé sat in the middle of a garishly decorated living room of sky-blue sofas with fringes on the bottom and lamps with colonial Spanish ladies endlessly promenading around their bases. She was binding peacock feathers together to make capes, using the broken and partially ruined feathers as inset pieces in shoulder bags. She watched him suspiciously from lowered, tightly controlled, birdlike eyes. He could see he confused her. Brown skin, kinky hair, beautiful body, ready smile. She looked at him sadly, as if remembering him, and he thought she sniffled, as if she had a cold, or was about to weep. When Arveyda was brought to meet Carlotta's mother, he had not known what to expect. Zedé had yellower skin than Carlotta, and

na ulici. Prohlásil, že se vrátí, aby jim všem pomohl budovat. Jednoho dne svůj obchod zavřel a odjel.“ Arveyda si vzpomněl na svou matku, když poprvé potkal Zedé. Ta malá nešťastnice vypadala jako Indiánka, a jak mu Carlotta řekla, byla velmi pyšná, že je Španělka. Seděla uprostřed křiklavě vymalovaného obývacího pokoje s blankytně modrými pohovkami zespona zdobenými třásněmi. Na lampách v koloniálním stylu kolem svých soklíků donekonečna korzovaly španělské dámy. Z pavích per vázala pláště a zlomená a částečně poškozená používala jako náplň do ramenních vycpávek. Podezíravě ho sledovala sklopenýma, tvrdě odměřenýma, ptačíma očima. Viděl, že je z něj zmatená. Měl hnědou pleť, kudrnaté vlasy, krásné tělo, a pohotový úsměv. Podívala se na něj smutně, jakoby si ho snažila vrýt do paměti, a on měl za to, že popotahuje, jako kdyby měla rýmu, nebo jakoby se měla každou chvíli rozbrečet. Když se měl Arveyda seznámit s Carlottinou matkou, nevěděl, co ho čeká. Zedé měla žlutější pleť než Carlotta a bledě kaštanové vlasy, nakadeřené v poněkud

her hair was bleached auburn, frizzed up in a style that seemed matronly. It was a surprise to him to see how young she really was. This woman who, in her lifetime, had known both magic and priests, in a country to which, for instance, television and the pickup truck – until very recently, he imagined – were unknown. A woman who had been arrested as a Communist, spent years in prison – at least three, Carlotta had thought – and then somehow made her way to North America. He bowed over her hand and would have kissed it, but Zedé shyly drew it back and put it out of sight, in the pocket of her smock. She was dressed in an outfit of the dullest blackish-green, and from beneath the nest of her frizzy brown hair, fried lifeless, her slanting eyes glittered. ‘How do you do?’ she asked in the diffident style of night classes at San Francisco State. ‘Just fine. How’re you?’ he answered in the same style. Then, because her smallness and bashfulness moved him, he added, ‘Not bad at all.’ She and Carlotta, in their new prosperity, lived now in a roomy, light-filled flat on Clement Street, surrounded by restaurants. From one of them Zedé had gotten their dinner, which she dished out

matrónovitým stylu. Překvapilo ho, když zjistil, jak mladá ve skutečnosti je. Ona, která ve svém životě stihla poznat magii i kněží, v zemi, kde, jak se domníval, ještě nedávno neznali například televizi a nákladní dodávku. Žena, která byla zatčena jako komunistka, strávila několik let ve vězení, podle Carlotty nejméně tři, a pak se nějak dostala do Severní Ameriky. Sklonil se nad její rukou, aby ji políbil, ale Zedé ji plaše odtáhla a zastrčila do kapsy halenky, aby ji nebylo vidět. Měla na sobě šaty nejnudnější načernale-zelené barvy, a zpod hnízda jejích kudrnatých hnědých vlasů, vyšisovaných a bez života, zářily její šikmé oči. „Jak se vám daří?“ zeptala se nesměle, ve stylu večerních kurzů na Sanfranciské státní univerzitě. „Ujde to. A jak vám?“ odvětil stejným stylem. Dojatý její drobností a plachostí dodal: „Vůbec ne špatně.“ Jí a Carlottě se teď dařilo, tak si mohly dovolit bydlení v prostorném slunném bytě v Clement Street, tradiční čtvrti mnoha kultur, kde byla jedna restaurace vedle druhé. V jedné z nich sehnala Zedé večeři, kterou nesměle nachystala, zatímco ho Carlotta provedla po bytě.

timidly, as Carlotta showed him around the flat. Alone as he had been while growing up, and as he was now, Arveyda was wounded by the intense isolation of these two. There were schmaltzy pictures of sunsets and trees, happy white children chasing balloons, but none of relatives or of people who resembled Zedé and Carlotta at all. In Zedé's bedroom, on the night table, there was an old snapshot of her and Carlotta taken just after they arrived in San Francisco. Zedé's drawn face, seemingly frightened even of the photographer, was partly in shadow. Carlotta, her face moonlike, a string of beads around her tiny wrist, leaned out of her mother's arms, as if eager to embrace this new land. In both their faces he recognized the stress of oppression, dispossession, flight. He would know them a very long time, he felt, sitting down to a tasty Vietnamese meal, and smiling from one to the other of them, like a man of serendipitous choice.

'It is as if you went out,' Carlotta's mother sobbed after that first meeting, 'and brought your father home. Ai, ai,' she cried, striking her head with her palm in a gesture of pain Carlotta had never seen before, but which she

Protože Arveyda vyrůstal sám, a vlastně i teď byl dost sám, intenzivní izolace těch dvou se ho dotýkala. Měly tam sentimentální fotky západů slunce se stromy, šťastných bělošských dětí, jak se honí za balonky, ale žádné fotky svých příbuzných nebo lidí Zedé a Carlottě podobných. Na nočním stolku v ložnici měla Zedé starý snímek sebe a Carlotty, pořízený těsně po jejich příjezdu do San Franciska. Ustaraná tvář Zedé, vyděšené snad i z fotografa, byla částečně ve stínu. Carlotta s tváří jako měsíc a řetízkem korálek kolem svého malého zápěstí, se vykláněla z matčiny náruče, jakoby dychtila tuhle novou zemi přivítat. V jejich tvářích se zračilo napětí způsobené útlakem a tím, že o všechno přišly a musely utéct. Usedaje k chutnému vietnamskému jídlu cítil, že je bude znát velmi dlouho a usmíval se nejdřív na jednu a pak na druhou jako člověk, který jim přináší štěstí.

Carlotty matka po tom prvním setkání vzlykala: „Je to, jako bys šla ven a přivedla domů svého otce. Ajaj,“ vykřikla, bijíc se dlaní do hlavy. Ač to gesto zármutku Carlotta nikdy předtím neviděla, okamžitě cítila pokušení ho

was instantly tempted to duplicate. 'He was Indio, your father, and his hair was rough.' But now Carlotta and Arveyda had been married for three years. They had two children her mother adored. 'Arveyda loves you,' said Zedé. 'You must believe this. But also, he and I loved each other from the start.'

Arveyda was rich. He had more money, Carlotta sometimes thought, than the government of her mother's country. Once, to prove to her she would never again be in want, he took thousands and thousands of dollars from the bank and blew them all over her bedroom with an electric fan. Then they lay on the bills, as if on leaves in a forest, and made love. Carlotta would have none of his money now. She had studied women's literature in college. That is what she would teach. Taking her children away from Arveyda and Zedé was the only way she could make them hurt as she was hurting. She could not know at the time how much she was hurting herself. Letters from them as they traveled through Mexico and Central and South America she resisted opening for many months, preferring

napodobit. „Tvůj otec byl Indio², a měl drsné vlasy." Ale teď už to byly tři roky, co se Carlotta a Arveyda vzali. Měli dvě děti a její matka je zbožňovala. „Arveyda tě miluje," přesvědčovala ji Zedé. „Musíš tomu věřit. Ale také on a já jsme v sobě od začátku našli zalíbení.“

Arveyda byl bohatý. Carlottu občas napadlo, že má víc peněz než vláda země její matky. Jednou, aby jí dokázal, že už nikdy nebude mít nouzi, vybral z banky tisíce a tisíce dolarů a rozfoukal je po celé její ložnici elektrickým ventilátorem. Pak leželi na bankovkách, jako by to bylo listí v lese, a milovali se. Teď už má Carlotta s jeho penězi utrum. Studovala na vysoké škole ženskou literaturu a tu pak měla vyučovat. To jediné, co mohla udělat, aby Arveyda a Zedé trpěli jako ona, bylo vzít od nich pryč své děti. V té době netušila, jak moc si sama ubližuje. Mnoho měsíců se bránila otevřít dopisy z jejich cest po Mexiku a Střední a Jižní Americe, a raději si představovala, že už nežijí. Ale přece jen byli její jediná rodina. Psala vlastně jen její

² Indián

to think of them as dead. But they were her only family, after all. Actually, only her mother wrote. Short, grieving, heavily scented letters that recalled Zedé vividly. ‘Mija, mi corazoón,’ they all began. (My daughter, my heart.) And there was the sound of Zedé weeping. But as the letters continued to arrive, Carlotta, reading through the evaporated teardrops, which had left puckered circles on the pages, sensed an animation in her mother’s spirit she had never felt before. Arveyda and Zedé traveled through countries of incredible natural lushness. Zedé had never seen such rivers, such fish ... there was a fish that mated for life, she wrote; when they caught one from the boat and prepared it for dinner, its mate swam furiously around and around the boat and actually followed it for miles ... such trees, fruits, birds, and sky. Carlotta imagined her mother at the railing of a ship, relaxed against Arveyda’s body, the sun finding white glints in her once-again straight black hair. ‘The food, every bit is good. Muy delicioso!’ she wrote. And Carlotta remembered the crab sauteéed in onion and peppers her

matka. Krátké, truchlivé, silně navoněné dopisy, které vyvolávaly živou představu Zedé. „Mija, mi corazoón (Má dcero, mé srdce),“ začínaly všechny a bylo z nich slyšet její pláč. Ale jak přicházely další a další dopisy, Carlotta pročítala přes svrašťelé kruhy od odpařených slz a vycítila v matčině náladě živost, jakou u ní nikdy předtím nepoznala. Arveyda a Zedé projížděli zeměmi s neuvěřitelně bujnou přírodou. Zedé nikdy neviděla takové řeky, takové ryby... Byla tam ryba, která byla na život a na smrt spřízněna s jinou, psala. Když jednu chytili z lodi a udělali si jí k večeři, její druh zuřivě obeplouval loď kolem dokola a pronásledoval ji na míle daleko... a ty stromy, ovoce, ptáci, a nebe. Carlotta si matku představovala u zábradlí lodi, uvolněně opřenou o Arveydovo tělo, jak jí slunce odhaluje bílé záblesky v zase jednou černých rovných vlasech. „A to jídlo, každé sousto je dobré. Muy delicioso³!“ psala. A Carlotta si vzpomněla na kraba osmahlého s cibulkou a paprikami, kterého měla její matka ráda a jak si poté co

³ Velmi chutné

mother liked and how that had been their once-a-month treat after her mother began selling the feathered things. Now she thought of her eating the food she liked all the time, growing sleek and maybe a little plump, the wrinkles around her eyes and on her forehead filling out. Her skin losing its sallowness and becoming tan and vibrant. She realized she had never known Zedé at peace. Always, she had been anxious, worried, frantic over the requirements of life for the two of them. They'd slept together only once, Arveyda and Zedé, before Carlotta was told. Arveyda had brought the children for Zedé to keep for the weekend, as she often did. Their brown, warm little bodies did magical things to her. She held them, squirming and wriggling or drowsy and contented, in her arms, and her cares seemed far away. That day they had been playing on Zedé's big bed, the children in the middle, she and Arveyda on the edges. It was a gray, rainy day, and her bedroom was all pink. Soft music was playing, by a man, Sidney Bechet, she liked. The children drifted off to sleep. As Arveyda lifted their limp bodies to take them into the other room, nearly asleep himself, she'd felt, as she did

začala prodávat věci z peří, tohle pohoštění jednou do měsíce dopřály. Představovala si, že jídlo, které má ráda, teď jí pořád, a roste do elegance, možná je i trochu zakulacená, a vrásky kolem očí a na čele se jí zatahly. Její pleť teď ztrácí svou nažloutlou barvu a mění se v opálenou a jasnou. Uvědomila si, že nikdy nezažila Zedé v klidu. Vždycky byla nervózní, ustaraná, a zoufalá z životních potřeb jich dvou. Než to Arveyda a její matka Carlottě řekli, spali spolu jen jednou. Arveyda často přivezl děti k Zedé, aby se o ně postarala přes víkend. Jejich hnědá, teplá tělíčka s ní dělala zázraky. Držela je v náručí, vrtící se a kroučící se, nebo ospalé a spokojené, a její starosti byly rázem tatam. Tehdy si hráli na její velké posteli, děti uprostřed, ona a Arveyda po stranách. Byl pošmourý, deštivý den, a její ložnice byla celá růžová. Tlumeně hrál Sidney Bechet, hudba, kterou měla ráda. Děti pomalu usnuly. Když Arveyda zvedal jejich bezvládná těla, aby je přenesl do druhého pokoje, sám téměř spící, hluboce po něm zatoužila. Stávalo se jí to často a stejně často se to snažila skrýt. Pomyslela si, že je

so often and as often tried to hide, a deep longing for him. But he is so young, she thought. El padre de mis nietos. El esposo de mi niñita. My son-in-law. Here she giggled, because she always confused the word 'son' with 'sun.' Arveyda looked at her, the sleeping baby in his arms, one plump arm flung wide in peace. Longing was like a note of music to him, easily read. He knew. When he came back, he sat on the floor beside the bed. His voice shook. 'We can't do anything about it, right?' 'No,' she said, her voice also trembling. She tried to laugh. 'I am grandmother. That's it.' She meant, 'That's all.' 'I love you though,' he said. 'Not like a grandmother ... maybe a little like a mother.' He apologized with his smile, which was in his voice. His face was still turned away from her. 'No,' he said, 'like a woman. Zedé. I love Carlotta; don't worry. I also love you.' How long had it been building between them, she wondered. Since the first day, since meeting. She'd smelled the scent in his hair as he bent toward her hand. The spiciness of it, the odor of her village flowers. She'd

příliš mladý. El padre de mis nietos⁴. El esposo de mi niñita⁵. Můj zet'. Zachichotala se; vždycky se jí pletla slova „zet“ a „zed“⁶. Arveyda se na ni podíval, spící děcko v náručí s baculatou paží volně svěšenou. Rozuměl touze stejně dobře jako hudbě. Vycítil ji. Když se vrátil, posadil se na podlahu vedle postele. Hlas se mu chvěl. „Nedá se s tím nic dělat, vid’?“ „Ne,“ odpověděla také rozechvělým hlasem. Pokoušela se o smích. „Já jsem babička. Nic víc.“ Chtěla říct „Tím to hasne.“ „A přesto tě miluji,“ řekl. „Ne jako babičku... spíš trochu jako matku.“ Omluvně se usmál. Ještě pořád k ní byl zády. „Ne,“ opravil se, „jako ženu Carlottu miluji, o to se neboj Zedé. Ale také miluji tebe.“ Lámala si hlavu, jak dlouho už to vlastně trvalo. Od prvního dne, kdy se poznali. Když se sklonil k její ruce, ucítila v jeho vlasech šiplavou vůni květin, co rostly u nich ve vsi. Ruku, která jakoby jí hořela, stáhla zpět a schovala ji před ním. Přece jen byl Carlotty. Našla si ho. „Nedá se nic dělat,“ řekla pevně. Ale

⁴ Otec mých vnoučat

⁵ Manžel mého dítěte

taken back her hand and hidden it, flaming, from him. After all, he was Carlotta's. Carlotta had found him. 'Nothing we can do, yes,' she said, firmly. But with a glowing point of light, hot, growing in her heart, and between her legs she was suddenly wet. Her hand trembled as she touched his hair, and the scent of him – the scent of safely sleeping, well-fed babies – reached her nose. His hair. There were flecks of gray. Glints of red and brown. Kinky, firm, softly rough. Exactly the feel of raw silk. The only hair like this – pelo negro – in the world. Running her fingers through it, tugging. Trying for the light, resigned touch. Trying to be la madre. Trying to be friends. Her womb contracted so sharply she nearly cried out. She prayed Arveyda wouldn't turn and look at her. He did. His eyes inches away. His white teeth, his mustache and beard. His brown eyes that seemed so pained. His sweet breath. Like coconut. She smiled to think this about the coconut; she was such a campesina! He leaned forward to kiss the smile. She drew back. 'And you, Zedé?' he asked. 'Am I just the

žhnoucí rozpálený bod světla v jejím srdci narůstal, a v klíně najednou zvlhla. Hladila ho po vlasech třesoucí se rukou a v nose ucítila jeho vůni – vůni bezpečného spánku a dobře krmených dětí. Ty jeho vlasy. Měl v nich šedé flíčky a červené a hnědé záblesky. Byly kudrnaté, pevné, lehce drsné. Zrovna jako když se dotýkáte surového hedvábí. Tyhle vlasy, pelo negro⁶, byly svého druhu jediné na světě. Projížděla je prsty, tahala za ně. Snažila se ho dotýkat zlehka, odevzdaně. Snažila se být la madre⁷. Snažila se, aby zůstali přáteli. Její lůno se tak prudce sevřelo, že málem vykřikla. Modlila se, aby se Arveyda neotočil a nepodívat se na ni. Udělal to. Oči měl jen kousíček od ní. Bílé zuby, knír a vousy. Hnědé oči, které vypadaly tak utrápeně. Sladký, jakoby kokosový dech. To spojení jí vyvolalo na tváři úsměv; byla taková campesina⁸! Naklonil se k ní, aby ten úsměv políbil. Odtáhla se. „A ty, Zedé?“ zeptal se. „Jsem pro tebe jenom zet?“ Víím, že s tím nic nenaděláme..., ale chci to

⁶ černé vlasy

⁷ matka

⁸ vesničanka

son-in-law? I know we can never do anything ... but I want to know.' 'Ah, me,' she said, attempting a little laugh that denied the hot heart and the light in her womb, the wetness nearly on her thighs. The laugh, so false, so incapable of all the deceit required of it, turned into tears. Arveyda took her face in his hands. It had become younger since he'd known her. The birdlike eyes didn't dart about so, the twitch was gone. Only the sadness of the dispossessed of love remained. He would kiss it away. Zedé had made love only twice before in her life. Until she met Arveyda she hadn't thought about sex; she was too busy and her memories were too painful. Though she had had sex, it had been brief. Sometimes her daughter was the only proof that a man had made love to her. Now it was as if she had a new body. Arveyda was kissing all of it, the way she would have wanted someone she loved to kiss it when she was embarazada. Under his lips she felt the flowering of her shriveled womb and under his tongue her folded sex came alive. The hairs on her body stood like trees. In truth, the light that she felt inside her in womb and heart

vědět.“ „Ale, na mně nesejde,“ odvětila a ve snaze popřít své žhavé srdce a světlo ve svém lůně a vlhko skoro až na stehnech, se krátce zasmála. Falešný smích, neschopný lsti, které měl posloužit, se změnil v pláč. Arveyda vzal její obličej do dlaní. Co ji poznal, omládl. Svýma ptačíma očima už tolik netěkala, tik zmizel. Zůstal jen smutek nad láskou, která jí byla odepřena. Chtěl ho odehnat svým polibkem. Zedé se předtím milovala jen dvakrát v životě. Než potkala Arveydu, neměla na sex pomyslení, byla příliš zaneprázdněná a zatěžkaná bolestnými vzpomínkami. I když sex zakusila, byl jen krátký. Jediným důkazem, že ji kdy někdo pomiloval, se zdála být její dcera. Teď se cítila jak v novém těle. Arveyda jej celé líbal tak, jak by si to kdysi přála od toho, koho milovala, když byla embarazada⁹. Pod jeho rty cítila, jak její povadlé lůno rozkvétá, a její složené pohlaví pod jeho jazykem ožívá. Chloupky na jejím těle stály jako stromy. Světlo, které cítila ve svém lůně a ve svém srdci, se jí cele zmocnilo. Cítila, jakoby v něm tála.

⁹ těhotná

now seemed to cover all of her; she felt herself dissolve into the light. Lying in bed later, exhausted from orgasms that shook her core, Zedé traced round and round the black mole on Arveyda's right breast. They were both relaxed and frantic. 'It won't happen again,' she said. 'It can't.' Her lips were drawn to the mole. She kissed it without knowing she did. 'No,' said Arveyda. 'I'm sorry. All my fault.' His face was lost in her hair. He grew large again against her thigh. She grew wet. 'Mamacita. Daddy.' It was the oldest child, Cedrico, calling, waking up. For months they avoided each other. But she loved his music and played it on the stereo all the time, so she cheated. He never left her, though he was away performing in other cities and other countries. She listened to the music and sometimes she cried. Sometimes, crying, she lay back on her pink bed, her hand between her legs. There was one piece of music, especially, in his last album that moved her to her knees. She knew he had written it while thinking of her. She could come just listening to it. Arveyda lived in the clothes she made for him, earning himself finally the nickname 'Bird,' or, as he loved to translate it, 'Charlie

Když pak Zedé ležela v posteli, vyčerpaná z orgasmů, které jí otřásly v základech, obtahovala prstem černé znaménko na Arveydově pravém prsu. Byli oba uvolnění a zděšení zároveň. „Už se to nestane,“ prohlásila. „Nesmí.“ Přisunula k tomu znaménku rty, a aniž si to uvědomila, políbila ho. „Ne,“ řekl Arveyda. „Je mi to líto. Je to všechno moje vina.“ Obličej se mu ztrácel v jejích vlasech. Na stehně opět pocítila jeho erekci. Zvlhla. „Mamacita. Tati.“ To volalo nejstarší dítě, Cedrico, jak se probouzelo. Měsíce se sobě vyhýbali. Ona ale milovala jeho hudbu a neustále si ji přehrávala, takže vlastně podváděla. Nikdy ji neopustil, ať už hrál v nějakém jiném městě či zemi. Občas při poslechu jeho hudby plakala. Někdy si plačíc lehla do své růžové postele, ruku mezi nohama. Obzvláště jedna skladba z jeho posledního alba ji dostávala. Věděla, že ji napsal, když myslel na ni. Stačilo ji poslouchat, aby se udělala. Arveyda stále chodil v šatech od ní, čímž si nakonec vysloužil přezdívku „Pták co letí“, nebo, jak s oblibou říkal „Charlie Parker Třetí“. V okřídlených botách

Parker the Third.' Wrapped in his feathered cape, his winged boots, he sent his soul flying to Zedé while holding his body, his thought, his attentions on Carlotta, whom he did not cease to love. Only, now he began to think it was Zedé he loved in Carlotta. Scrutinizing Carlotta's face he looked for traces of Zedé. When he found them he kissed them with reverence. How do you tell someone you love that you are in love with her mother, as well? It was probably illegal, moreover. Arveyda thought and thought about the problem; his music, so mellow and rocking, became tortured and shrill. Sometimes in rehearsal and even in performance he played his guitar in a trance. Arveyda's music was so beautiful no one minded how long he played. There he stood, his slim legs in soft jeans, his brown suede feathered boots glowing in the strobe lights, a sliver of his narrow chest revealed; his face, the face of a deeply spiritual person, intense behind guitar or flute. It was not without cause that he was rich and famous: Arveyda and his music were medicine, and, seeing or hearing him, people knew it. They flocked to him as once they might have to priests. He did not disappoint them. Each time he

a zahalený do pláště z peří, který obepínal jeho tělo, jeho mysl, a jeho myšlenky věnované Carlottě, kterou nepřestal milovat, vysílal svou duši, aby letěla k Zedé. Začínal mít dojem, že je to ona, koho v Carlottě miluje. Hledal v Carlottině tváři její rysy. Když je našel, s úctou je políbil. Jak jen říct někomu, koho milujete, že milujete také jeho matku? Navíc to snad bylo i nezákonné. Arveyda o tom problému přemýšlel stále dokola; jeho hudba, tak klidná a houpavá, se změnila ve ztrápenou a uječenou. Občas hrál na zkoušce, a dokonce i na koncertě na kytaru v transu. Arveydova hudba byla tak krásná, že o to, jak dlouho hraje, se nikdo nestaral. Stál tam, štíhlé nohy v hebkých džínách a hnědé, okřídlené semišky zářily ve světle stroboskopů. Měl poodhalenou hrud' a ve tváři výraz hluboce duchovního člověka, maximálně soustředěného, ať už s kytarou či flétnou. Sláva a peníze Arveydovi nepadly z nebe. On a jeho hudba byli lékem, a když ho lidé viděli a slyšeli, cítili to. Hrnuli se k němu jako snad kdysi ke kněžím. Nezklamal je. Pokaždé, když hrál, dal do toho srdce i duši. Byť byl

played, he did so with his heart and soul. Always, though he might be very tired, he played earnestly and prayerfully. Even if the music was about fucking – and because he loved fucking, a lot of it was – it was about the fucking the universe does through us as it joyfully fucks itself. Audiences felt this so much that there was a joke about how many Arveyda babies were conceived on full-moon concert nights. He played for his dead mother and for the father he'd hardly known; the longing for both came out of the guitar as wails and sobs. There was a blue range in his music that he played when he was missing them. Carlotta was yellow. The young, hopeful immigrant color, the color of balance, the color of autumn leaves, half the planet's flowers, the color of endurance and optimism. Green was his own color, soothing green, the best color for the eyes and the heart. And Zedé – Zedé's color was peach or pink or coral. The womb colors, the woman colors. When he played for her he closed his eyes and stroked and entered her body, which he imagined translucent as a shell. He remembered making love to her and imagined himself the light within the translucent pink shell. He often wept while he

třeba velmi unavený, hrál vždy upřímně a zbožně. I když to byla píseň o šoustání – a protože šoustání miloval, bylo takových hodně – byla o tom, jak vesmír šoustá skrze nás, neboť sám nachází v šoustání zalíbení. Publikum to cítilo tak silně, že existoval vtip o tom, kolik dětí má Arveyda svými nočními koncerty za úplňku na svědomí. Hrál své mrtvé matce a otci, kterého sotva znal; touha po nich vycházela z kytary v podobě nářku a vzlyků. Když se mu po nich stýskalo, používal ve své hudbě takový teskný rejstřík. Ke Carlottě náležela žlutá barva. Barva mladé, nadějně přistěhovalkyně, barva rovnováhy, barva podzimního listí, poloviny květin naší planety, a barva vytrvalosti a optimismu. Jeho barvou byla zelená, uklidňující zelená, nejlepší barva pro oči a srdce. A Zedé – barvou Zedé byla broskvová, růžová, nebo korálová. Barvy lůna, ženské barvy. Když hrál pro ni, zavřel oči a hladil její tělo a pronikal do něj, představuje si ho průsvitné jako skořápka. Vzpomínal, jak se milovali a v té průsvitné růžové skořápce si sám sebe představoval jako světlo. Často při hraní plakal. Byť byla ta nová

played. Carlotta could not believe the beauty of the new music, discordant as it sometimes was, and wailing. She would sit in the audience watching him play and, though she lived with him, it was as if he were a stranger, far from her, far from anyone. If she had managed to drag Zedé to a performance, she would turn to her in her excitement over a new riff. But Zedé inevitably held her head down. Carlotta could never recall later how she first became aware.

hudba někdy disharmonická a tklivá, Carlottě připadala neuvěřitelně krásná. Sedávala v publiku a sledovala ho při hraní, a i když s ním žila, bylo to, jako by byl cizinec, vzdálený jí i komukoli jinému. Když se jí podařilo dotáhnout na koncert Zedé, v rozrušení nad novým motivem se k ní obracela. Ta však nutně klopile oči. Carlotta si později marně snažila vybavit, kdy jí to všechno začalo docházet.

THEORETICAL PART

Analysis of my translation

The theoretical part is focused on those aspects of my translation which I considered particularly difficult or requiring special attention. These were especially proper nouns related both to the names of characters and toponyms. Next there was the use of Spanish vocabulary in the text. Another issue I had to deal with was the area of syntax, especially of multiple sentences with regard to functional sentence perspective. Finally I would like to discuss minor individual problems I encountered. In order to find the best way to deal with the problems mentioned above with and come to a satisfactory solution, I searched for theoretical support in the books on translation by Levý, Kufnerová, and Knittlová, as well as different sources available on the internet and also friends. I used innumerable dictionaries which provided me with invaluable help with the translation.

PROPER NOUNS – NAMES OF CHARACTERS AND TOPONYMS

In translation of proper nouns, it is necessary to take several factors into consideration. To make the translated forms sound in the target language as natural as possible, Kufnerová recommends we should check and stick to their standard usage, and if there is no such in case of the particular names, we should deal with them individually so as to create a similar effect upon the reader as in the original piece. If we cannot find suitable equivalents of the names in the target language, we have to make a decision on the choice of appropriate inflection. It is especially important in the case of the main characters' names as they appear very frequently throughout the text thus the effect of unsuitable translation would be negative in particular.

Při překládání jakýchkoli reálií, zeměpisných, historických, I v širokém smyslu kulturních, platí obecná zásada: vše co neznám přesně, ověřuji. (Kufnerová, 2009, p. 37)

NAMES OF CHARACTERS

The story is set in the United States and its main characters are of South American origin, with African and American Indian roots. Most names are quite specific and to find their at least approximately corresponding equivalents in Czech proved impossible.

One of the few names with a slightly similar form in Czech was the name of the main character Carlotta. It also adopted Czech system of inflection without difficulties. It is a baby name which is a feminine diminutive derived from the masculine name Charles or Carlos, Karel in Czech. Thus it could be translated into Czech as Karlička or perhaps as Šarlotka. However in the end I decided to maintain the original form of the name, Carlotta, choosing the paradigm of 'žena' for its inflection. This was for two reasons mainly. One was the incongruence it would probably cause in combination with the names of other characters none of which has even an approximate Czech counterpart. The other reason was that as it does not contain any particularly unfamiliar sounds or sound clusters, its pronunciation should not cause any difficulties to a Czech reader. Moreover, changing the name to an utterly Czech form might deprive it of its exotic atmosphere.

Examples:

Scrutinizing Carlotta's face he looked for traces of Zedé.

Hledal v *Carlottině* tváři její rysy.

It was in San Francisco that Carlotta's own memories began.

Právě k San Francisku se pojí *Carlotty* první vzpomínky.

From this glimpse of the Halloween parade Carlotta marked the beginning of her mother's new career.

Ten letný pohled na slavnostní průvod byl pro *Carlottu* znamením začátku matčiny nové kariéry.

I had to choose convenient inflection for other characters' names by finding suitable paradigms. The main character's mother's name Zedé was somewhat intricate in this respect because very few female Czech names end in –e let alone in –é. The best or the most natural sounding solution in this case turned out to be keeping its form unchanged in all cases as it seems to sound most natural to the Czech reader. Although I considered an exception for possessive case using the form Zedina, in the end I abandoned the idea due to lack of theoretical support for such translation. I came to a decision of transforming particular sentence structures so I could use its base form instead.

Example:

Zedé's drawn face, seemingly frightened even of the photographer...

Částečně ve stínu byla ustaraná tvář *Zedé*, která se zdála být vyděšená dokonce i z fotografa.

The main male character's name Arveyda did not seem to pose much of a problem. The use of the inflectional paradigm of 'předseda' appeared to be quite convenient here and did not cause any difficulties throughout the whole translation.

Examples:

No one was more enchanted than Arveyda...

Na *Arveydu* jejich kouzlo zapůsobilo nejmocněji.

The next cape she delivered to Arveyda, assuming it was for his sister, as he'd said, was for her.

Další plášť, který *Arveydovi* nesla, měl být pro jeho sestru, alespoň to tvrdil. Byl pro ni.

Arveyda's music was so beautiful no one minded how long he played.

Arveydova hudba byla tak krásná, že o to, jak dlouho hraje, se nikdo nestaral.

As regards the name Ulysses, it was a choice between two options. One, keeping the original form Ulysses which represents the form used in the Roman mythology whereas the other one, Odysseus is known in the Greek tradition. In the end I gave preference to the latter as the form seems to reflect Czech usage better, moreover its inflection is quite clear and the effect of such translation is not in the context of the whole work misleading in any respect. The form of Odysseus was used even in the translation of Joyce's *Ulysses*.

Example:

...and brought him also a news magazine full of pictures of the world he was about to enter, in which not a single face that looked like Ulysses' appeared.

Také mu donesl časopis plný fotek světa, do kterého se chystal vstoupit a ve kterém nebyla ani jediná tvář podobná té *Odysseově*.

Pursuing the translation of the female name Frudier, two questions had to be answered. Whether to maintain its form or not, as it appears in the text only sporadically moreover in general case only. The next question concerns whether it is a first name or a surname. As the form is concerned, I decided to keep it partially due to non-existence of its Czech equivalent and partially because it does not sound particularly odd in the context of other exotic-sounding names. As far as the latter question is concerned, I found no occurrence with the name Frudier used as a first name. The only hint I encountered was a few instances of its use as a surname in French. It would mean adding the feminine suffix –ová to the translated form. From the context of the book either of the forms (as a first name or a surname) seemed possible. In the end what made me decide to translate the name Frudier as a first name was the fact it appeared together with the possessive noun, his Aunt Frudier. It implied the use in the sense of a first name. Therefore I gave preference to *teta Frudier*.

Although the use of given names prevails throughout the whole book, Simon Isaac, referred to as Uncle Isaac, is an exception. I chose to translate his name using the Czech counterpart of Šimon Izák.

Example:

This gift was Ulysses' handshake and hug. And it left Mr Isaac hungry.

Tenhle dárek byl od Odyssea stiskem ruky a objetím a pana *Izáka* zanechal o hladu.

Arveyda's mother's name Katherine Degos is another example of a name which occurs in the text only rather rarely. Though I originally wanted to translate the name Katherine using its Czech equivalent, I eventually did not do so as it seemed to me it would not go together with other names used in the text. However, I decided to use the feminine suffix -ová with the surname with the overall result *Katherine Degosová* which both respects the Czech usage in the use of feminine suffix and supports congruity with other names in the text.

Example:

His mother, whose name was Katherine Degos, was one of the most intrusive people he knew.

Jeho matka, *Katherine Degosová*, byla jednou z nejdotěrnějších lidí, co znal.

TOPONYMS

Another problem that emerged in connection with my translation work was the use of toponyms. Not all toponyms in the text have their customary counterparts in Czech. It is very often due to rare frequency of their occurrence in the Czech environment based upon their minor significance for the Czech reader. Otherwise such forms would probably find their steady position. In order to find satisfactory solution, each toponym had to be treated individually and each translated form supported with an appropriate substantiation.

Obecně platí zásada, že je nutno respektovat domácí úzus tvarově i pravopisně, psát tedy Mnichov, nikoli Múnchen, Paříž, nikoli Paris, Londýn, nikoli London... Je zcela jasné, že tyto případy počestěných toponym nejsou kategoriálně důsledné a často postrádají logiku. Úzus je však úzus. Existují ovšem složitější situace, například názvy ulic či různá tzv. pomístní jména z cizích zemí, o nichž děj překládané knihy pojednává, které musí překladatel řešit ad hoc, podle konkrétního kontextu. Usoudí-li například, že z hlediska kontextu je třeba, aby obsahu takového jména čtenář porozuměl (například kvůli nějaké narážce), pak takové jméno přeloží, jindy však, třeba i ve stejném díle, může mnohá toponyma převzít v původním znění. (Kufnerová, 2009, p. 37)

The situation with the name of San Francisco was quite clear as its customary form *San Francisko* is given by the Czech usage.

With the name of San Francisco Bay there were two options to choose from, *Sanfranciský záliv* and *Sanfranciská zátoka*. As the former occurs more frequently, I gave it a preference.

In the case of *Bay Area* which can also be found as *San Francisco Bay Area*¹ finding a translational form that would shed a bit of light on the name, not so well known in the Czech environment, was desirable. Therefore I used an explanatory

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/San_Francisco_Bay_Area [12. 5. 2013]

expression *konglomerace kolem Sanfranciského zálivu*, which served the purpose suitably enough.

Zejména v případech našemu čtenáři neznámých názvů přidávají překladatelé obecný klasifikátor, který název zařadí do příslušné pojmové oblasti, např.: Wyoming: stát Wyoming, Saskatchewan: řeka Saskatchewan... (Knittlová 2010, p. 92)

With Tenderloin, I provided additional information in the form of the modifier of *Sanfranciská čtvrť*.

As I found the expression San Francisco State somewhat misleading, I used its full form San Francisco State University for translation with the result of *Sanfranciská státní univerzita*. The use of shorter form in the original text was based upon its familiarity in the American environment, which the Czech environment lacks.

I chose an analogous approach with Terre Haute where, with regard to its limited familiarity to Czech audience, I considered providing additional information that it is a city while maintaining its original form appropriate.

I maintained the complete original form of the name Ellis Island while providing additional information that it is an island which used to serve as an immigration station for the immigrants to the USA. It helped to illustrate the context of the use of this toponym. Even though the situation with the Angel Island looked similar, I decided not to provide any additional information here as it first becomes quite clear from the context and furthermore is explicitly stated later in the text.

Example:

And when they got to Ellis Island, on the very day they arrived...

Toho dne, kdy dorazili na *Ellis Island*, *přistěhovaleckou základnu pro imigranty do USA*...

The situation with Golden Gate Park seemed to be somewhat complicated in the respect that although it is possible to find a translated form of the strait itself as *Zlatá*

brána, it is not so as other names derived from it are concerned. I considered translating only the expression carrying the information about the object and maintaining its original name in English with the resultant form of park Golden Gate. However in the end I gave preference to the alternative which maintains original forms unchanged as it sounds more natural.

Example:

Jogging with him through Golden Gate Park she saw faces like hers...

Když s ním běhala přes Golden Gate Park, potkávala sobě podobné tváře...

I maintained the original name of Clement Street while adding an explanatory modifier of *tradiční čtvrť mnoha kultur*².

Example:

She and Carlotta, in their new prosperity, lived now in a roomy, light-filled flat on Clement Street, surrounded by restaurants.

Jí a Carlottě se teď dařilo, tak si mohly dovolit bydlení v prostorném slunném bytě v *Clement Street, tradiční čtvrti mnoha kultur*, kde byla jedna restaurace vedle druhé.

Sticking to the standard Czech usage, I translated Panama Canal as *Panamský průplav*.

SENTENCE STRUCTURE WITH PARTICULAR FOCUS ON FSP

With regard to relatively extensive sentence structures in the text, the problem of word order and sequencing of clauses within sentences emerged. As the nature of Czech and English sentence structure is different, it was necessary to pursue the way of transferring function sentence perspective of the original into the target text while maintaining author's specific style.

² <http://www.coastnews.com/sf/clement/clement.htm> [3. 5. 2013]

Česká věta se vyznačuje, jak známo, tzv. **aktuálním členěním**, jehož podstatou je rozlišování informace již známe, tzv. základu výpovědi neboli tématu, a informace v dané situaci nové, jádra výpovědi neboli rématu. Nová informace se v češtině na rozdíl od řady jazyků, např. od angličtiny, němčiny, ale také slovanské bulharštiny, klade na konec věty. (Kufnerová, 2009, p. 46)

Do rámce organizace textu, uspořádání informační struktury, koherence textu spadá důležitá otázka funkční větné perspektivy či aktuálního členění větného, ať už je chápána hallidayovsky s rozlišením problematiky tématu a rématu na jedné straně a známé a nové informace na straně druhé či v pojetí mathesiovském (jádro a výpověď) a posléze Firbasově a jeho výpovědního dynamismu. Ať už tak či onak, pro překladatele je nezbytné, aby dokázal rozlišit novou či zdůrazněnou informaci a dal jí v cílovém textu příslušné místo a akcent. (Knittlová 2010, p. 33)

Examples:

When she was a young child, Carlotta's mother, also called Zedé, was sent to collect the peacock feathers used in the designs.

Když byla Carlotty matka, taktéž Zedé, malá, posílali ji paví peří na zdobení šatů vyzvedávat. They'd slept together only once, Arveyda and Zedé, before Carlotta was told.

By whom they were forbidden, or 'outlawed,' as her father said, Zedé was not sure.

Zedé si nebyla jista, kdo je zakázal nebo, jak to označil její otec, „postavil mimo zákon“.

In this sentence we encounter two problems to be dealt with. One concerns functional sentence perspective mentioned above as the rhematic part of the utterance occurs in the initial position. The next problem is expressing the subject by a noun not in the first clause of the sentence. We are going to pursue this problem in some other sentences later in the original text as well. The solutions of both complemented each other well. Moving the rhematic part from the initial to the final position, the subject expressed by a noun could be moved to the initial position later followed by a pronoun

Her father, a small, tired, brownskin man with graying black hair died while she was an earnest scholarship student at the university, far away in the noisy capital.

Zrovna když byla seriózní stipendistkou na univerzitě ve vzdáleném hlavním městě plném hluku, její otec, malý, utahaný muž s hnědou pletí a prošedivělými černými vlasy zemřel.

As the death of Carlotta's father is the rhematic part of the utterance, I decided to swap the order of the clauses in the sentence so as to move the key part of the information into the final position.

She hardly noticed the people involved.

Lidí, kteří se jich účastnili, si skoro vůbec nevšimla.

I moved the verb phrase to the final position here as the verb *notice* plays a key role here as it is used to illustrate Carlotta's ardent interest in her studies.

She was not even aware of the threat that came, out of nowhere, she thought, to shut down the school.

Hrozbu zavření školy, která přišla jakoby odnikud, si ani neuvědomovala.

The core of this utterance is the fact that Carlotta was not aware of the threat so I moved it to the final position.

It was to plant, care for, and exploit these trees for an export market that the prisoners were brought to the village.

Vězni sem byli přivezeni, aby ji sázeli, starali se o ni a těžily její dřevo na vývoz.

The use of the cleft sentence implies that the explanation why the prisoners were brought to the village is the rhematic part here. Here again the rhematic part was moved to the final position.

Never questioned how the magic of the feathered clothing was done.

O to, jak vlastně takové kouzelné oblečení z peří vzniká, se nikdy nezajímali.

For his cape he paid Zedé five thousand dollars, which Carlotta, deliriously happy, took to her.

Zaplatil Zedé za svůj plášť pět tisíc dolarů a Carlotta jí je donesla ve šťastném opojení.

During the day she sewed jeans and country-and-western-style shirts and ties in the sweatshop where she worked.

V robotárně, kde byla zaměstnána, šila během dne džíny a košile a kravaty v kovbojském stylu.

New piece of information in this utterance was obviously the one about the products she made not about the sweatshop which was already mentioned earlier in the text. Moreover we can see a zero article with the clothes and a definite article with the sweatshop which implies the clothes is rhematic. I swapped their positions as a result of that.

He admired his own slim body in the mirror that ran along the wall beside the bed.

V zrcadle, které se táhlo podél stěny vedle postele, obdivoval své vlastní štíhlé tělo.

Here again I decided to swap positions of the rhematic and thematic parts of the sentence so as to have the former in the final position in the translation.

‘Ah, me,’ she said, attempting a little laugh that denied the hot heart and the light in her womb, the wetness nearly on her thighs.

„Ale, na mně nesejde,“ odvětila a ve snaze popřít své žhavé srdce a světlo ve svém lůně a vlhko skoro až na stehnech, se krátce zasmála.

Rhematic part of this utterance is easily recognizable by the use of articles. Zedé’s attempt to laugh is obviously the piece of information which carries the greatest importance.

POSTPONED SUBJECT

As opposed to English, expressing the subject of a sentence by a noun in the first clause of a sequence of clauses is one of the specific features of word order in Czech.

Dalším častým projevem vlivu angličtiny nebo němčiny na slovosled českého souvětí je vyjádření podmětu nebo předmětu podstatným jménem nikoli v první větě, např.: Od chvíle, kdy se stala majetkem Louvru, byla Mona Lisa... dvakrát odcizena/Od chvíle, kdy se Mona Lisa stala... [Since taking up residence in the Louvre, the Mona Lisa... had been stolen twice. Brown]. (Kufnerová 2009, p. 46)

Examples:

When she was a young child, Carlotta's mother, also called Zedé, was sent to collect the peacock feathers used in the designs.

Když byla Carlotty matka, taktéž Zedé, malá, posílali ji paví peří na zdobení šatů vyzvedávat.

They'd slept together only once, Arveyda and Zedé, before Carlotta was told.

Než to Arveyda a její matka Carlottě řekli, spali spolu jen jednou.

She was a woman of such high energy she always seemed to him to be whirling, and the first time Arveyda heard the expression 'whirling dervish' he thought of it as a description of his mother.

Arveydova matka vyzařovala tolik energie, že mu připadalo, jakoby se točila ve víru, a když poprvé slyšel výraz „tančící Derviš“, přišlo mu, že takový popis sedí na ní.

Lying in bed later, exhausted from orgasms that shook her core, Zedé traced round and round the black mole on Arveyda's right breast.

Když pak Zedé ležela v posteli, vyčerpaná z orgasmů, které jí otřásly v základech, obtahovala prstem černé znaménko na Arveydově pravém prsu.

It was of his mother that Arveyda thought the first time he met Zedé.

Arveyda si vzpomněl na svou matku, když poprvé potkal Zedé.

OVERSEGMENTATION OF THE TEXT

Another problem I had to deal with was significant segmentation of the original text which is not characteristic of Czech.

Nezřídka, zejména v překladech z angličtiny nebo francouzštiny, se objevuje přílišná segmentace české věty jakožto kopírování větné struktury originálu, např. Jednou, když jsem musel... /Když jsem jednou musel...; A teď, když jsem... /A když jsem teď... (Kufnerová 2009, p. 46)

Examples:

No feather, these days, she explained, was permitted to mature.

Vysvětlovala, že dnes už se žádné pero nenechá dozrát.

Some of the people did not live indoors, although it rained so much of the time, but slept in doorways or in abandoned cars.

Byť hodně času pršelo, někteří z místních nebydleli v domech, ale přespávali na zápraží nebo v opuštěných autech.

But not before Carlotta had seen one of the enormous feathered headdresses her mother made, somewhat furtively, at home, headdresses of peacock, pheasant, parrot, and cockatoo feathers, almost too resplendent for the gray, foggy city.

Carlotta v něm poprvé spatřila jednu z obrovských čelenek, které její matka doma jaksi potajmu vytvářela z pavích, bažantích, a papoušcích per (papoušků kakadu a jiných), snad až příliš zářivých v tom ponurém městě ponořeném do mlžného oparu.

They never glanced at her; they never, she felt, even saw her.

Nikdy se na ni ani letmo nepodívaly; cítila, jakoby ji snad ani neviděly.

It was a prison that did not, anyway, look like one.

Bezťak to bylo vězení, které ani jako vězení nevypadalo.

Carlotta loved, also, Samoan women.

Carlotta měla také ráda samojské ženy.

One day the picture of his father – kept in a silver frame on the night table by his bed his whole life – disappeared.

Fotka jeho otce, kterou měl celý život ve stříbrném rámečku na nočním stolku u postele, jednoho dne zmizela.

Always, though he might be very tired, he played earnestly and prayerfully.

Byl třeba velmi unaven, hrál vždy upřímně a zbožně.

OVERUSE OF RELATIVE CLAUSES

In the original text we can find relatively great number of sentences containing sequence of relative clauses. In many cases these relative clauses can be quite easily removed by the coordinate sentence structure with a more natural resulting effect in Czech.

V překladech vůbec a zvláště v překladech ze západních jazyků je nápadně mnoho vztažných vět; to proto, že vztažná vazba je nejobecnější, a tedy nejpohodlnější použitelný prostředek ke spojení dvou myšlenek skloubených v originálu způsobem, jaký čeština nemá k dispozici. Nadbytek **vztažných vět** však dodává slohu pedantský, dřevěný charakter. Překladaelé přitom ani nevyužívají možnosti uvolnit souvětí tím, že by místo spojení podřadného užili spojení souřadného: „Když v jeho teple roztál vosk, *ktéřeho* bylo jen zcela maličko, počal mi tenoučký pramének odkapávat do úst, *ktéřá* jsem nastavil tak, že...“ – lépe: „a ta jsem nastavil tak, že...“ (Levý 2012, p. 71)

Examples:

She found this out when her father, a worker on the banana plantation they could also see from their house, became ill.

Zjistila to, až když jí onemocněl otec. Byl dělníkem na banánové plantáži a na tu bylo z jejich domu vidět také.

From their front yard they could see the river, where the tiny prahus used by the fishermen slipped by, like floating schools of dried vanilla-bean pods, her mother always said.

Ze dvorku bylo vidět na řeku. Po ní klouzaly malé rybářské lodky prahus a její matce vždycky připadaly jako plující hejna sušených vanilkových lusků.

Therefore the full richness she had once been capable of expressing in her creations was now lost.

Sytá pestrost jejich dřívějších výtvorů tak byla nyní tatam.

Her mother now made her living selling her incredibly beautiful feather goods to the cold little gringa blonde who had a boutique on the bottom floor of an enormous new hotel that sprung up near their village, seemingly overnight.

Její matka se teď živila svými překrásnými věcmi z peří. Prodávala je malé, chladné, blondaté gringa, která měla butik ve spodním patře obrovského nového hotelu, který jakoby přes noc vyrostl v blízkosti jejich vsi.

SEQUENCE OF TENSES

As Czech possess only limited number of grammar devices similar to the past perfect tense which enables sequencing of more past events regardless of the order in which they happened, sometimes I reordered the sentences in the target text to avoid ambiguity or use of archaic sentence structures.

Example:

It was then that Zedé began to understand the peacock's mournful cry. It had puzzled her at first why a creature so beautiful (though admittedly with hideous feet) emitted a sound so like a soul in torment.

Ač ji zprvu nešlo do hlavy, proč tak krásné stvoření (i když, pravda, s ohavnýma nohama) křičí, jak když ho na nože berou, tehdy začala žalostnému pavimu nářku rozumět.

OCCURENCE OF SPANISH IN THE TEXT

In the original text we can occasionally come across Spanish expressions uttered by Zedé, Carlotta's mother. I had to ask about the primary purpose of their use in the text

and in the target language I intended to provide the reader with a similar effect to the one created in the original text. As the use of Spanish is rather sporadic here and in most instances represented either by single words or very brief utterances, the main purpose of the use of Spanish seems to be sketching in the, to a certain extent exotic, character of Zedé and also underlining the fact that she never fully accepted her new home. As learning Spanish is relatively widespread in the USA it is not very likely that the author's intention was to use expressions in Spanish to hide their meaning. Although more and more people learn Spanish in the Czech Republic these days, it can still be hard to compare it with the US tradition which is also quite logically given by its geographic location. In the end I decided to maintain the Spanish expressions in Spanish providing the reader with footnotes.

Rozhodující je ve všech případech funkční kritérium. Týká se to i cizího jazyka, použitého v literatuře jen náznakově pro vytvoření atmosféry, v osloveních, pozdravech, společenských frázích atd. Za těchto okolností zůstává cizí jazyk i v překladu v původní podobě, např. *Salud, Camarada, Hola, guapa, Inglés, Qué va* má stejnou podobu ve výchozím i cílovém textu Hemingwayova románu *Komu zvoní hrana*. Totéž platí pro výrazy, jejichž obsah je snadno domyslitelný z kontextu. Kde sémantická hodnota sdělení v cizím jazyce nevyplývá ze situace ani z kontextu, uvádí se paralelně domácí verze (v originále i v překladu). Jestliže autor znalost dalších cizích jazyků užitých v textu prostě předpokládá, uvádí se pro každý případ překlad do cílového jazyka ve vysvětlivkách. (Knittlová 2010, p. 107-108)

Je známo, že používání cizojazyčných výrazů v literárním textu je v různých jazycích různé (pro překladatele do dalšího jazyka jde o tzv. třetí jazyk) a závisí na tradičním úzu daného kulturního prostředí a také ovšem na vztahu jazyka originálu ke konkrétnímu cizímu jazyku, tedy na tom, do jaké míry jsou ony cizí výrazy pro širokou čtenářskou veřejnost srozumitelné. Překladatel do češtiny často nemůže slova z třetího jazyka přejímat mechanicky, nýbrž musí uvážit, jakou funkci i jakou míru srozumitelnosti by měla v českém textu. (Kufnerová, 2009, p. 38)

Examples:

‘Mija, mi corazoón,’ they all began. (My daughter, my heart.) And there was the sound of Zedé weeping.

„Mija, mi corazoón (*Má dcero, mé srdce*),“ začínaly všechny a bylo z nich slyšet její pláč.

‘The food, every bit is good. Muy delicioso!’ she wrote.

„A to jídlo, každé sousto je dobré. *Muy delicioso!*“ psala. (translated in the footnote as *Velmi chutné*)

VARIOUS TRANSLATION FORMS OF SAY AND TELL

Nejběžnější anglické sdělovací sloveso SAY má v češtině kromě v podstatě přímého E-u říci s nedokonavou variantou říkat a s blízkým synonymem povídat (s nímž však není vždy zaměnitelné, nepoužívá se například běžně formulace „Jak se to poví anglicky?“ nebo „Co na to povídáš?“) ještě řadu protějšků zahrnujících navíc informaci převzatou ze samotného sdělení, které je komunikativním slovesem uvozeno. (Knittlová 2010, p. 55)

Some translation forms imply the content of the particular message.

Examples:

By whom they were forbidden, or ‘outlawed,’ as her father **said**, Zedé, was not sure.

Zedé si nebyla jista, kdo je zakázal nebo, jak to **označil** její otec, „postavil mimo zákon“.

Here the verb say not only conveys the information that the festivals were forbidden but also that Carlotta’s father used a word to describe it that she most likely had not heard before.

Twenty years later, when the man was rich, he **told** them what he’d been stealing: wheelbarrows.

O dvacet let později jim ten chlap, tehdy už bohatý, **prozradil**, že to co kradl, byly právě trakaře.

‘You are young now,’ he **said**, ‘and nature is carrying your good looks along. But one day she will grow tired of your atrocious eating habits and she will stop. Then where will you be?’

„Zatím jsi mladá a od přírody pohledná, ale jednoho dne ji s těmi tvými hroznými stravovacími návyky dojde trpělivost a co pak?“, **varoval** ji.

‘Arveyda loves you,’ **said** Zedé.

„Arveyda tě miluje,“ **přesvědčovala** ji Zedé.

‘No,’ he **said**, ‘like a woman.

„Ne,“ **opravil se**, „jako ženu.

Some other verbs imply the modal framework of the message.

Examples:

‘But of course,’ he **said**, ‘this is made only for you.’

„Nikdo mi nevymluví, že tohle je pro tebe jak stvořené,“ **prohlásil**.

The next cape she delivered to Arveyda, assuming it was for his sister, as he’d **said**, was for her.

Další plášť, který Arveydovi nesla, měl být pro jeho sestru, alespoň to **tvrdil**.

‘You are rich,’ she **said**. ‘You can eat whatever you like.’ Then, contradicting herself, she **said**, ‘Diet – I don’t think diet has anything to do with looks.

„Ty na to máš,“ **namítla**. „Můžeš jíst, na co máš chuť.“ „Nemyslím, že by strava a vzhled spolu nějak souvisely,“ **dodala**, byť tomu sama moc nevěřila.

He **said** eating cream puffs and meat turned people into murderers.

Tvrdil, že krémové věnečky a maso dělají z lidí vrahy.

This man, as it turned out, **said** Arveyda, ‘was a musician, who worked on Ellis Island as a janitor to support himself and his family.

„Tehle muž, jak se později ukázalo,“ **pravil** Arveyda, „byl hudebník, který pracoval na Ellis Islandu jako údržbář, aby zaopatřil sebe a svou rodinu.

‘It was a magic apple,’ said Arveyda, smiling into her hair.

„Bylo to kouzelné jablko,“ **prohlásil** Arveyda, usmívaje se jí do vlasů.

‘You were talking about fruit,’ **said** Carlotta, giggling. ‘So I was,’ **said** Arveyda.

„Mluvil jsi o ovoci,“ **přerušila ho** Carlotta, chichotajíc se. „Máš pravdu,“ **přítakal** Arveyda.

He would go back to help them all build, he **said**.

Prohlásil, že se vrátí, aby jim všem pomohl budovat.

‘We can’t do anything about it, right?’ ‘No,’ she **said**, her voice also trembling.

„Nedá se s tím nic dělat, vid’?“ „Ne,“ **odpověděla** také rozechvělým hlasem.

‘Ah, me,’ she **said**, attempting a little laugh that denied the hot heart and the light in her womb, the wetness nearly on her thighs.

„Ale, co na mně záleží,“ **odvětila** a snažila se krátkým smíchem popřít své žhavé srdce a světlo ve svém lůně a vlhko skoro až na stehnech.

‘It won’t happen again,’ she **said**.

„Už se to nestane,“ **prohlásila**.

Some verbs imply the way in which the information is conveyed.

Examples:

‘Exercise is to the body what thinking is to the mind,’ said Arveyda, gasping.

„Cvičení je pro tělo tím, čím je pro mysl myšlení,“ **zalapal po dechu** Arveyda.

The translation form *zalapal po dechu* compresses both ideas expressed in the original text by two verbs say and gasp into one.

Some verbs imply the extent of the message.

Examples:

And the people were all herded together and actually stank, he **said**, from fear.

Líčil, jak ti natěsnaní lidé zapáchali strachem.

The verb *líčil* also underlines the descriptive function of the verb.

MISCELLANEOUS PROBLEMS

FEATHER/FEATHERS

I came up against several problems while translating different forms of the word *feather* or *feathers*. We can find it in the original text both used as an uncountable noun in the sense of “peří” and as a countable one in the sense of “pero” or “pera” in plural. Each case had to be treated individually with regard to the context it was used in.

No feather, these days, she explained, was permitted to mature.

Vysvětlovala, že dnes už se *žádné pero* nenechá dozrát.

I concluded it was used as a singular countable noun here with respect to the sentence which follows – *Each was plucked while still relatively green.* – in which the pronoun each refers to singular. If the meaning were uncountable in the sense of a mass noun “peří” and the following pronoun should refer to singular as a representative of the kind, I would expect either a noun phrase ‘each feather’ or plural in the preceding sentence ‘no feathers’.

Another problem that emerged in connection with feather was to find an appropriate Czech term for feather maturity. I solved the problem by consulting a web page about legislation related to breeding birds³.

Examples:

No feather, these days, she explained, was permitted to *mature*.

Vysvětlovala, že dnes už se *žádné pero* nenechá *dozrát*.

³ <http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100049538.html> [5. 6. 2013]

Each was plucked while still relatively *green*.

Každé se trhá ještě poměrně *nezralé*.

IDIOMATIC EXPRESSIONS

Example:

Within their magic capes that her mother had made they were indeed birds of a feather.

V těch kouzelných pláštích, které vytvořila její matka, se k sobě vážně hodili jak vrána k vráně.

PLAY WITH WORDS

Example:

My son-in-law. Here she giggled, because she always confused the word ‘son’ with ‘sun.’

Můj zeť. Zachichotala se; vždycky se jí pletla slova „zeť“ a „zed“.

The pun we encounter here is based upon two aspects. One is that Zedé as a non-native speaker in English is not able to recognize certain distinctions concerning its phonetic features in particular. In this case it is an example of homophony of the words son and sun with different spelling but identical pronunciation. I translated the pun maintaining both aspects of the original one. I have chosen homophonous pair of words, one carrying the meaning of a family member, *zeť*, the other one an object, *zed*, pronounced identically. They may easily cause the same kind of confusion to a learner of Czech as the ones in the original text to the learner of English.

Example:

Arveyda lived in the clothes she made for him, earning himself finally the nickname ‘Bird,’ or, as he loved to translate it, ‘Charlie Parker the Third.’

Arveyda stále chodil v šatech od ní, čímž si nakonec vysloužil přezdívku „Pták co letí“, nebo, jak s oblibou říkal „Charlie Parker Třetí“.

This pun encompasses several levels of meaning combined together. The external or formal level which I consider the easiest one to understand or experience as its artistic intention is concerned is the rhyme of Bird and the Third. The nickname Bird here is based on the simple fact that Arveyda wore clothes decorated with bird's feather. In his paraphrase, Arveyda elaborates the idea by putting it into a new context with the name of a famous musician Charlie Bird Parker and creates a playful combination by adding the rhyming title of 'the Third'. As I suppose the derived meaning is not apparent to everybody, I considered finding a formal equivalent to maintain the rhyme most important. I added a modifier 'co letí' on the side of the 'Bird' as it complemented the rhyme with 'třetí' without developing the conception of a bird in any undesirable way, flying being one of the basic attributes of birds. To decipher the allusion to Charlie Bird Parker seems to require comparable effort both in the original text and in the Czech translation.

CONCLUSION

In many respects translation turned out to be a much more challenging process than I originally expected. During the process I grew to recognize its deeper layers whose contribution to the overall effect is crucial.

The basic idea, and I consider this as the first level of translating, is to convey the meaning of the translated piece to the reader who does not understand the language of the original text. The second level, an incomparably more difficult one, is to convey the atmosphere in terms of the effect the written piece has upon the reader. It actually means to transfer one original and very specific world to another one. There are numberless aspects that translators have to take into consideration. They have to be aware not only of the reader of the translated text but also of the reader who was meant to read the original piece. They have to, at least to certain extent, understand the author's background to be able to decipher deeper levels of the message the author intended to convey. Even the single word background represents vast area of family background, place of origin, age, gender, social status, nationality, world view...etc. All these pieces of the puzzle may help the translator get closer to the desired effect. The translator's competence means to use the tools of the language not only correctly but also creatively. And here we get to the third layer of the process of translation which is not to convey what is not in the original piece. It means not to modify the original in an undesirable way either due to lack of knowledge or the translator's tendency towards being more of a co-author than a translator.

With all the theoretical support of books on translation and other invaluable sources in the form of different media I hope I got in my translation as close to the qualities of the original as possible.

BIBLIOGRAPHY

PRIMARY SOURCE:

Walker, Alice. *The Temple of My Familiar*. London: Penguin, 1990.

SECONDARY SOURCES:

Knittlová, Dagmar a kol. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010.

Kufnerová, Zlata. *Čtení o překládání*. 1st ed. Jinočany: H & H, 2009.

Levý, Jiří. *Umění překladau*. 4th ed. Praha: Miroslav Pošta - Apostrof, 2012.

INTERNET SOURCES:

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100049538.html> [5. 6. 2013]

<http://www.hmongculture.net/hmong-people>

<http://www.sfsu.edu/>

<http://prirucka.ujc.cas.cz/>

<http://www.history.com/topics/ellis-island>

<http://www.angelisland.com/>

<http://www.golden-gate-park.com/>

<http://www.sanfrancisco.cz/golden-gate-park/>

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1364757/Hmong> [12. 5. 2013]

<http://www.coastnews.com/sf/clement/clement.htm> [3. 5. 2013]

<http://www.thefreedictionary.com/prahus> [10. 5. 2013]

https://en.wikipedia.org/wiki/San_Francisco_Bay_Area [12. 5. 2013]

http://en.wikipedia.org/wiki/Hmong_customs_and_culture [12. 5. 2013]

Evidenční list

Uživatel potvrzuje svým podpisem, že pokud tuto bakalářskou práci využije ve své práci, uvee ji v seznamu literatury a bude ji řádně citovat, jako jakýkoli jiný pramen.

Richard Borovička: Alice Walker's The Temple of My Familiar, The challenges of translating minority ethnic fiction

Jméno uživatele, bydliště	Katedra (pracoviště)	Datum, podpis